

NA VRSTI JE DRUGO DEJANJE

Več mesecev trajajoči "semenj ničevosti" o lokalni samoupravi v republiški skupščini se je iztekel. Po brezkončnem besednem vjuganju, poenostavljeni strankarski matematiki ter o tem, kaj kdo pridobi in kaj izgubi ob takšni ali drugačni politični kombinatoriki, je bolj ali manj jasno: do konca leta naj bi dobila lokalna samouprava vsaj formalno novo podobo. Vedeli naj bi, koliko bo občin in z volivami naj bi bile že razpostavljene figure na šahovnici lokalne samoupravne demokracije.

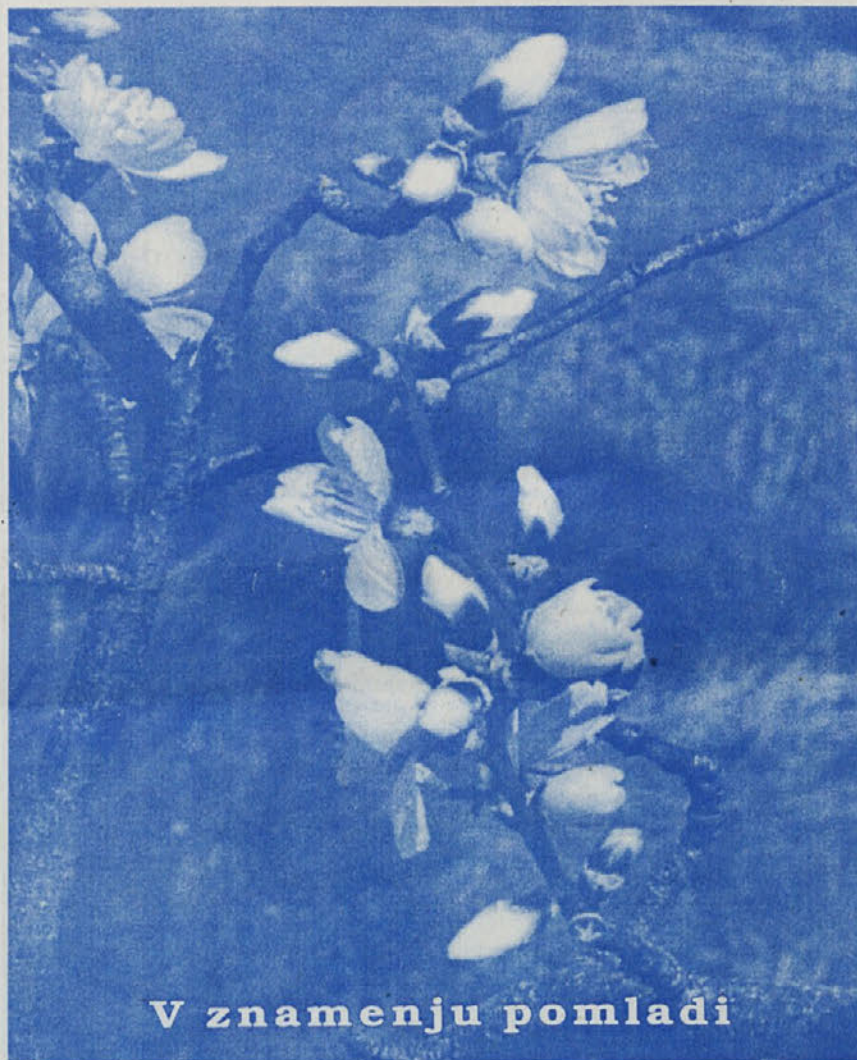
Že sprejeta zakona o lokalni samoupravi in o lokalnih volitvah bosta sicer še doživela lepote popravke, v bistvu pa sta že zakoličila sceno, na kateri naj bi se začelo odvijati drugo dejanje /vprašanje je, uspešnice, farse, veseloigre ali pa celo tragikomedije?/ po obrisih strasburške listine koncipirane lokalne demokracije. Doslej smo se občani lahko le poredko pojavljali na sceni priprav za novo lokalno samoupravno ureditev. Zdaj težišče prihaja na krajane, prebivalce, bolj ali manj prežete z različnimi interesi. Tudi zdaj je nemajhna možnost, da se bodo po zgledu republiškega prizoršča v občinah začela besedna in interesna sabljaštva. Ob tem se pritika nevarnost, da bi občani ostali ob strani in pustili besedo vplivnežem te ali one vrste, pozpetnikom, umetnikom politične larpurlartistike, češ, saj bo šlo tako, kot se bo izcimilo v glavah, ki jim je malo mar kaj mislijo drugi.

Nam vsem mora biti pri srcu, da bo naša bodoča samouprava temeljila na uveljavljanju volje večine ljudi, na spoštovanju pameti, za občino in prebivalce koristnih zamisli in zaupanja v poštene, sposobne in delovne ljudi, ki jih bomo izbrali, da nas bodo zastopali v občinskem svetu. Za začetek je najvažnejše, da vsi, brez razlike pomislimo, kaj bo za nas najbolj koristno: da ostanemo v obsegu sedanje občine ali se razdelimo na več občin. Vsak za in proti terja skrbno pretehtavanje. Na dlani hočemo imeti čim več razlogov, ki govorijo za takšno ali drugačno odločitev.

Vsak dan se bo odpiralo veliko vprašanj. Nam vsem bo v korist, če jih bomo načenjali odkrito in argumentirano, brez nestrpnosti do tega ali onega. Zato bomo skušali tudi v Primorskem utripu predstaviti čim več in čim bolj raznolikih mnenj - z eno samo željo, da bi se lahko pametno, strokovno utemeljeno demokratično dogovarjali.

Lokalna demokracija ni pravzaprav nič drugega, kot trezno primerjanje možnosti za napredek. Da bi se razvili v občinsko skupnost čim bolj samostojnih, a ob različnostih tudi pristržno se razumevajočih ljudi.

Gustav Guzej

V znamenju pomladi

Cvetoči mandljevci na Obali že vabijo na sprehode in k spomladanskim opravilom. Lanska katastrofalna suša je naredila v sadovnjakih in ponekod tudi v vinogradih, precej škode, kar bo nedvomno vplivalo na rodnost v letošnjem letu. Upajmo, da svojega ne bo opravičila tudi pozeba kakršno smo doživeli v zadnjih dneh. Pridni kmetovalci in vrtničarji so že opravili spomladanska čiščenja, nekateri so posadili zgodnji krompir in na krožniku si ga lahko obetamo že sredi aprila. Cena menda ne bo višja od mesa.

Pet vprašanj za dr. Dimitrija Rupla

- Kaj Vas je pritegnilo, da ste si izbrali Portorož za svoje drugo bivališče?

Za svoj drugi dom sem si izbral Portorož iz več razlogov. Moji predniki izhajajo iz Trsta, ker pa Trst ni v naši državi sem si pač izbral - ob pomoči cele družine - lokacijo, ki je blizu Trstu, to se pravi domovini mojih prednikov.

- Ali najdete tu ob morju dovolj pogojev za sprostitev in odpočitek in ali radi vedno znova prebijete počitniške dneve ali dneve ob koncu tedna v tem okolju?

Glede na to, da stanujemo v vrstni hiši v Luciji in glede na to, da imam za konec tedna vedno veliko dela imam tu pač drugo delovno sobo v kateri preživim večji del časa. Ne glede na vreme in ne glede na turistični vrvež, ki je posebej poleti zelo privlačen. Kadar sem v Portorožu, uživam na vrtu, na sprehodu, poleti pa hodim plavat zjutraj in zvečer.

nadaljevanje na zadnji strani

IZ VSEBINE:

- ~ Revizija ne more biti izgovor (stran 3)
- ~ Certifikati - kaj z njimi? (stran 4)
- ~ Čudežni lucijski vrelec (str.7)
- ~ VPPŠ s polnimi jadri (str.8)
- ~ Morje najbogatejša njiva (str.9)
- ~ 40 let AMD Pinko Tomažič Piran (stran 11)

Meja ni sporna ?

Meja s Hrvaško na Dragonji ni sporna. Črta, ki naj bi jo zarisali na kartah pa tako ali tako "ne bo vidna", saj njen večji del poteka po morju. Zadnji uspešni dogovori med najvišjimi predstavniki Slovenije in Hrvaške potrjujejo misel, da je vselej dobro biti s sosedo dober. Šest mednarodnih sporazumov, ki smo jih pred kratkim podpisali s Hrvaško, je pravi znak "popuščanja napetosti". Temu v prid govori tudi izjava o začetku pogajanj za sklenitev gospodarskega sporazuma. Veseli bomo lahko, če turisti letos ne bodo preveč čutili meje, ne na kopnem, ne na morju.

Rok za napoved dohodnine 31. marec!

Spet bo treba pobrskati po dokumentih in ugotoviti lanske prejemke /in tudi nekatere izdatke/, ki jih bomo vpisali v že dobro znan obrazec za odmero dohodnine. Zavezanci za dohodnino smo dolžni vložiti napoved do 31. marca. Oni, ki niso rezidenti Republike Slovenije in ki zapustijo Republiko Slovenijo pred rokom za oddajo napovedi, morajo to dolžnost opraviti najpozneje 30 dni pred nameranim odhodom. Zavezanci za davek iz dejavnosti vložijo napoved za davek iz dejavnosti do 28. februarja.

Podrobnosti o dohodnini so zapisane v Zakonu o dohodnini /Uradni list 71/93/, ki je izšel 30. decembra lani. Obrazce za odmero dohodnine za leto 1993, skupaj z ustreznimi navodili o izpolnjevanju, lahko kupite na običajnih prodajnih mestih. Nujne informacije vam bodo posredovali pri Izpostavi za javne prihodke v občini.

Višji 25-odstotni davek na pogodbeno delo

Področje pogodbenega dela je že takšno, ki ga država še s tako določeno zakonodajo ne bo mogla v celoti nadzorovati. Delodajalci si na hitrico znajo izračunati, da je veliko manj odgovornosti in zapletov za dogovore o delu "počez", brez prave evidence in brez plačila ustreznih davščin. Če res drži podatek, da letno opravimo kar 12 milijonov delovnih ur po pogodbi (na ta račun naj bi dobilo redno delo kar 6 tisoč delavcev), ni nič čudnega, če se je zakonodajalec odločil kršiteljem stopiti na prste.

Zakon o posebnem davku na določene prejemke (Uradni list 72/93), določa kaj se šteje za pogodbeno delo, kdo je dolžan plačati 25-odstotne davščine, roke za plačilo davščine in seveda tudi višino kazni za kršitelje.

Na račun višjih davkov na dela po pogodbi naj bi se nateklo nekoliko več denarja v državni proračun. Ali se bodo delodajalci zaradi tega "spreobrnili" in morda raje ponujali delo za določen ali nedoločen čas, je drugo vprašanje. Nekaj vsekakor drži, dokler ne bomo imeli zakonske podlage za učinkovitost inšpekcije dela, bo "delo na črno" še naprej kar lepo cvetelo.

Kdo verjame v trinajstico?

Letošnje leto naj bi po napovedih zaključili s 13-odstotno inflacijo, a vse kaže, da se bo nekoliko zredila.

Relativno nizka inflacijska stopnja poraja med ljudmi dobre občutke in krepi zaupanje v lastno valuto. @al le redki verjamejo, da nam bo uspelo lansko 22,9-odstotno inflacijo prepoloviti. Zlasti zaradi znanih težav v gospodarskih gibanjih, kajti še vedno se ubadamo z visoko nezaposlenostjo, preobraženo javno porabo, maloserijsko in drago proizvodnjo, ki je zaradi tega tudi nekonkurenčna. Poglavitnih vzrokov za rast cen je kar nekaj/previsoke plače glede na produktivnost dela, nesorazmerja med blagovnimi in denarnimi fondy, povečevanje davkov in vseh mogočih stroškov.

Država je kar dobro poskrbela za naše plitve žepe, zato ni nevarnosti, da bi v kratkem času prišlo do prevelikega povpraševanja, kar bi opogumilo proizvajalce in trgovce k pretiranemu dvigovanju cen.

Inflacija je kot večglavi zmaj; odsekaš mu eno, zraseta mu dve novi. Dobri gospodarski rezultati in nizka stopnja inflacije bi nas tudi hitreje pripeljala v elitni evropski gospodarski prostor, ki sprejema le najboljše. Tam bodo letos zabeležili v povprečju 4 do 5 krat nižjo inflacijo kot pri nas. Tuji gospodarski strokovnjaki žal nekoliko bolj grobo ocenjujejo naša inflatorna gibanja. Dunajski Inštitut za primerjalne gospodarske študije meni na primer, da bo letošnja inflacija v Sloveniji precej podobna lanski. Na koncu leta naj bi se ustavila pri 20 odstotkih. Naslednji meseci bodo pokazali, ali se morda le niso uštel.

Srbija je (bila) absolutna rekorderka

V naši nekdanji bratski republiki Srbiji so se do pred nedavnim ubadali z megainflacijo. Cene so poskakovale mesečno kar za 570 tisoč odstotkov, tako da se je dinar sprosti spreminjal v ničvreden papir. Obupovala je celo znana tiskarna denarja na Topčiderju. Tiskarski stroji so bili nemalokrat pregreti, zmanjkovalo jim je tudi kakovostnega papirja. Srbska inflacija je presegala vse svetovne rekorde, celo inflacijske stopnje nekdanje weimarske republike, ko je inflacija znašala 32 tisoč odstotkov. Zamislite si kako bi bilo če bi prejeli 10 milijard dinarjev (4 DEM) mesečne plače. Inflacija vam že do včeraj požre 7 milijard, za preostanek si lahko kupite 2 litra mleka. S "super" dinarjem bo menda bolje.

Dobro, da bi bilo boljše

"V času, ko je zadnja leta ugasnilo precej tovarniških, občinskih, krajevnih in podobnih glasil, je rojstvo novega lokalnega glasila svojevrsten dogodek," je poročevalec v daljšem sestavku Delovih književnih listih predstavil slovenski javnosti 1. številko našega časnika.

Presenetljiva pozornost, ki obvezuje. Naš novorojenček je res zavekal iz polnih pljuč. Sprejeli so ga različno: z zanimanjem, radovednostjo. Ob nekaterih sestavkih so se zamislili, druge so prebrali, si jih za krajši ali daljši čas zarisali v spomin, pri nekaterih pa je pri bralcih ostala le neznatna sled.

V glavnem bi lahko rekli, da so 1. številko Primorskega utripa bralci sprejeli večinoma s simpatijo in s pričakovanjem: "Bomo videli, kako bo vnaprej".

Izdajateljski svet pod predsedstvom dr. Livija Jakomina je ocenil, da smo s 1. številko zaznavno nakazali, kaj bi radi v njem ponudili našim bralcem. To pa je izhodišče, da se bo iz njega lahko izcimilo glasilo, ki ga bo mnogo naših občanov rado vzelo v roke, saj bodo z njim dobili informacije, ki jih drugje ne morejo dobiti in ki bodo iz napisanih misli občutili toplo sevanje medsebojnega človeškega bogatenja. Radi bi, da bi bil Primorski utrip resnično naš. V vrste soustvarjalcev vabimo vse in vsakogar. K njegovi celovitejši podobi, lahko pomagate s prispevki o najrazličnejših vsakdanjih stvareh. Pogoji je le, da ne smejo biti predolgi, biti morajo čim vernejši odraz resničnega šivljenja, napisani samoniklo in kritično. In seveda žaljivi ne smejo biti. Svoj prispevek nam lahko priložite tudi s pripombami, vprašanji, predlogi, kaj bi radi zvedeli iz Primorskega utripa in komu bi radi preko njega povedali svojo misel, predlog ali kritično pripombo.

Radi bi, da bi Primorski utrip pisali in ustvarjalimi mi vsi skupaj. In se s tem medsebojno povezovali, da bi bil časnik vaš in vseh nas prijatelj, s katerim si bomo v napisanih besedah vedno znova podajali in stiskali roke kot skupni popotniki na ladji našega občinskega prostora.

Urednik

Drugi o nas

DELO je 3. februarja v Književnih listih skoraj pol stolpca namenilo 1. številki Primorskega utripa. Dokaz, da smo, če drugega ne, vzbudili zanimanje za to, kar se dogaja pri nas. Tudi pri posameznikih je 1. številka sprožila različne odmeve. Tone Gošnik, nekdanji glavni urednik Dolenjskega lista iz Novega mesta nam piše med drugim:

"Utrip prinaša vrsto zanimivih, dobro napisanih, aktualnih prispevkov: vsebinsko bogat uvodnik Enkratno, neponovljivo, Klopšarjevo razmišljanje o meji, širše zelo zanimiv članek dr. Miroslava Zeia. Ganjen sem bil ob besedah Marinke Fritz-Kunc: "Galebi in ciprese ne morejo drugam." Pa kritično pisanje o oddaljeni lokalni samoupravi, o besedi pomorščakov, o pobiranju "dobre" roke, predstavitev morske biologije postaje in drugo. Z inventarnim zapisom na 12. strani o piranski občini ste tisto o šestih konjih in samo štirih oslih dodali duhovit ocvirek. Pomislil pa sem, če je dovolj en sam sestavek v italijanščini, glede na nacionalni sestav prebivalstva." In na koncu še: "Daleč, daleč ste od strankarske ali forumske dioptrije. Veliko ljudi si želi prav takega branja."

Tri ekološke črne točke

"Posredujem vam, kar v družbi, v kateri se gibljemo, večkrat razpravljamo. Gre za tri ekološke črne točke v naši občini, o katerih se že dlje časa šušlja, tu in tam slišimo kakšen pavšalen odgovor, pravega pojasnila pa ne dobimo. Nam vsem, in še posebej vsem pristojnim, in ne na zadnje Zelenim v resen premislek:

1. /Že dlje časa govorijo, da na območju okoli **antenskega stolpa** na Belem križu ljudje pogosteje čutijo posledice strokovno nepreučenege in še nepojasnjenege sevanja. V okolici se že sprašujejo, če se ne bi bilo prav preseliti s tega "ogroženega" območja;
2. /Pred desetletjem je veljala kot najbolj čista studenčnica voda, ki priteka izpod **Šentjan**. Ob cesti nad Valeto še zdaj nekateri prebivalci to vodo zajemajo za pitje. V zadnjem času je menda bakteriološko oporečna. Po govoricah naj bi bila to posledica, da je na šentjanskem pobočju mnogo **novih hiš**, ki imajo samo pretočne greznice. Odpadne vode se stekajo v zemljo, pod šentjanskim hribom pa je menda velika naravna vodna shramba, ki še ob največji suši ne usahne;
3. /**Voda v Sečoveljskem zalivu** je tudi po izjavah strokovnjakov čedalje bolj onesnažena s pesticidi in drugimi zdravju škodljivimi snovmi. Hruškove nasade v Sečoveljski dolini morajo v času vegetacije tako pogosto škropiti, da je vsa zemlja prepojena s strupenimi snovmi, ki jih dež spira v morje.

Marin Sedlar

Pripis uredništva: Zahvaljujemo se za zanimivo sporočilo. Skušali bomo dobiti o tem strokovna mnenja. Z njimi bomo javnost ne le seznanjali, temveč zahtevali ukrepe za odpravo teh črnih točk.

LASTNINJENJE - KDO, KAJ, KDAJ, KAKO IN ZA KOLIKO ?

Iz gradiva Agencije republike Slovenije za prestrukturiranje:

- Rok za lastninsko preoblikovanje podjetij z družbenim kapitalom je 31. 12. 1994.
- Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij z družbeno lastnino določa, da podjetje izvede lastninsko preoblikovanje. Sprejme ga organ upravljanja podjetja, odobri ga Agencija.
- Program preoblikovanja je načrt, ki predvideva, kaj bo podjetje storilo, da se bo lastninsko preoblikovalo.
- Agencija bo programe za podjetja, kjer je uvedena revizija, s sklepom dala v mirovanje dokler ni ta postopek pravomočno končan.
- Pri predhodnem organizacijskem in finančnem prestrukturiranju podjetja, bo Agencija pri presoji, ali soglašajo z brezplačnimi prenosi nepotrebnih sredstev, zavzela stališče, da se lahko opravijo takšni prenosi le na državne ali družbene pravne osebe.
- Ugotoviti je treba kako se bo lastninsko preoblikoval prenešeni družbeni kapital.
- Podjetje priloži programu preoblikovanja otvoritveno bilanco, narejeno po metodologiji vlade RS.
- Podjetje ob sprejemu programa lastninskega preoblikovanja, sprejme tudi sklep o izbranem načinu oz. kombinaciji (metodi) preoblikovanja in jih opiše, utemelji.
- Želje podjetij so različne, v večini stremijo k zmanjšanju družbenega kapitala in večini brezplačno prenašajo sredstva in kapital na druge... v nasprotju z interesom podjetja kot poslovnega subjekta.
- Rok 30 dni od prejema vloge za odobritev programa lastninskega preoblikovanja, začne teči, ko je vloga popolna.
- Načelno je način dela Agencije pri odobravanju programov: obravnava od primera do primera.
- Program preoblikovanja naj ne bo narejen samo zaradi nadzora Agencije. Predvsem naj bo to načrt podjetja, kaj bo počelo v naslednjih mesecih, da bo pripeljalo preoblikovanje uspešno do konca.
- V programu mora biti zajet časovni in aktivnostni načrt, sicer lahko pride do zavrnitve. V odločbi o zavrnitvi programa, Agencija navede tudi razloge za takšno odločitev.
- Cilj postopkov, soglasij in preoblikovanja je, dobiti lastnika delnic ali deležev v podjetju in s tem edinega logičnega kontrolorja nad upravljanjem v posamezni družbi.
- Ni verjetno, da bodo tisti, ki bodo postali lastniki družb, tudi najprimernejši. Vendar, postopoma se bo razvila zavest - imeti delnico ali delež v lasti, kar pomeni imeti pravico in dolžnost upravljati in pridobivati dobiček.

Revizija ne more biti izgovor

Ko smo se v Sloveniji dokončno odločili za spremembo družbenega reda in naredili križ čez samoupravljanje, potekajo pri nas procesi s katerimi v temeljih spreminjamo tudi naše medsebojne odnose. Direktorji kombinirajo, delavci ostajajo v temi nevednosti in takorekoč brez informacij kaj se bo v resnici zgodilo. Vsi nekaj čakamo. Razslojevanje bo pripeljalo na vrh premožne, ki bodo imeli prvo in zadnjo besedo v podjetjih, na "dnu" bodo ostali oni, ki nimajo denarja, da bi si z odkupom družbenega kapitala "odkupili" tudi svoj glas oz. svoje mesto za omizjem upravljanja. Prodajali bodo žal lahko le svoje mišice. To je pač kruti kapitalizem. Mi smo nekje na sredini, lahko bi rekli na začetku. Mnogi vodilni se obnašajo kot, da so firme že v njihovih rokah. Delavci to še kako čutijo. O kriminalu in kraji oz. perfidnem prilaščanju družbenega kapitala, brez dokazov, je težko govoriti. Imamo določene instrumente družbenega nadzora, ki pa žal tudi večini zatajijo ali pa so prepočasni, neučinkoviti. To kar se sedaj dogaja v nekaterih podjetjih lahko označimo celo za skrilavice. Večina preprostih delavcev nima pojma, kako se trenutno upravlja z družbeno lastnino. Tudi plače so postale prava skrivnost. Ponekod so se tako organizirali, da bi se jim čudili celo Japonci. Turizem na Obali je razdrobljen kot še nikoli... Hotel z 28 sobami postane delniška družba, natakarkar se skozi noč prelevi v "uspešnega" managerja, direktorja, pač za vsak slučaj. Vsak hoče imeti svoj vrtiček, skupne akcije, skupni nastopi, interesna povezovanja - le v sili.

Revizorjev od nikoder

Družba se trudi, da bi lastninjenje družbenega kapitala potekalo kar najbolj čisto in pošteno. Zato tudi celo paleta predpisov in navodil - otvoritvene bilance, ki pokažejo kaj in koliko se sploh sme lastniniti, za nameček še revizija SDK. V nekaterih podjetjih jih še vedno pričakujejo. Revizorji imajo preveč dela, zato jih še ni. Pozitivno revizijsko poročilo vendarle odpira pot lastninjenju. Sedaj vse diši po tem, da revizije ne bodo povsod opravljene do roka, ki je zelo blizu. Pri SDK pravijo, da revizija, čeprav je potrebna, ne bi smela biti glavna ovira za priprave globalnih programov lastninjenja. Kajti tam kjer delajo po črki zakona (pošteno), se nimajo česar bati. Na rezultate oz. revizijsko poročilo o resničnosti računovodskih izkazov je pač treba počakati. V Sloveniji je samo 120 pooblaščenih revizorjev.

Kombinacije interne delitve in prodaje

Podjetja se povečini ogrevajo za očitno najbolj priljubljeno metodo lastninjenja - kombinacijo razdelitve delnic na osnovi certifikatov in notranjega odkupa družbenega kapitala s popustom. Rešitev za napredek firme vidijo tudi v dokapitalizaciji. Javna prodaja tujcem bi bila rešitev v sili. Proces lastninjenja bo dolg, morda bo trajal kar več let. Nekaj je očitno: družbeni kapital dobiva nove titularje, na pohodu je privatništvo!

Poglejmo kaj pravijo v dveh, za turizem pomembnih firmah v Portorožu.

Vojko Starovič, predsednik UO krovne družbe Metropol hoteli d.d. (nekdanji tozd turistične organizacije Portorož (TOP, ki se je prelevil v deset delniških družb), pravi, da krovna družba upravlja z delnicami in opravlja določene posle za vse delniške družbe. V podjetju čakajo na revizijo SDK. Družbenega kapitala niso "načeli", zato naj bi bil nedotaknjen. Krovna družba Metropol hoteli ima, kot pravi, med viri sredstev le družbeni kapital in se bo lastnila v skladu z veljavno zakonodajo. Bungalovi v Luciji, ki so jih prodali, še naprej ostajajo v sistemu upravljanja Metropol hotelov - podpisali so nekakšno koncernsko pogodbo. Nekaj problemov imajo (so imeli) z razreševanjem vprašanj okrog obveznic, ki so jih dajali delavcem za manjkajoče plače. S certifikati bodo lastnili komaj 7 do 8 % družbenega kapitala v podjetju.

Daniilo Daneu, generalni direktor Hotelov Palace nam je po telefonu povedal, da tudi oni čakajo na revizijo SDK. Programa lastninjenja zato še nimajo. Zelo jih muči tudi vprašanje kaj bo s starim Palace hotelom. Hoteli Palace so kapitalsko močna organizacija. S certifikati bodo lahko lastnili komajda 3 do 4 odstotke družbenega kapitala. O prodaji tujcem razmišljajo zelo previdno.

FK

Zelena luč za Hotele Riviera

Družbenemu podjetju Hoteli Riviera p.o. iz Portoroža s 100 % družbenim kapitalom, so ustrezni organi že pred nekaj meseci prižgali zeleno luč za nemoteno nadaljevanje potrebnih aktivnosti in postopkov lastninskega preoblikovanja podjetja. Opravili so prve zahtevne formalnosti glede ocene vrednosti, otvoritvene bilance, prejeli so pozitivno revizijsko odločbo, ki jo je požegnal tudi družbeni pravobranilec samoupravljanja.

Programa lastninjenja še nimajo. Trenutno razmišljajo o izbiri najbolj primerne metode, pač glede na to kakšne bodo možnosti in kakšen bo interes zaposlenih. Kot nam je povedala Mariča Sergeš, pravnica v Hotelih Riviera, bodo opravili vse preostale formalnosti do konca leta oz. se bodo do tega datuma tudi lastninsko preoblikovali.

Novo v Trgovoško poslovnem centru Lucija Caffé shop Caffé club

- * odlična kavica iz več pražarn
- * konzumacija kave
- * prodaja pakirane kave
- * bonboniere in torte za posebne priložnosti

GOTEX d.o.o.

Caffé shop

Postanite član Caffé cluba.

Včlanite se z nakupom
kartice Caffé club,
deležni boste ugodnosti!

CAFFÉ CLUB

Obala 114 TPL Tel.: (066) 71-994
Lucija Portorož

Lastninski certifikati Kaj z njimi?

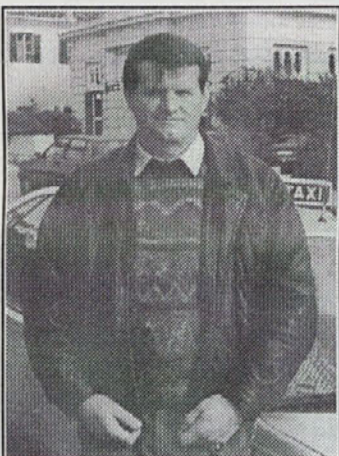
Državljan Republike Slovenije smo postali imetniki lastninskih certifikatov in tako vpeti v procese lastninjenja. Na domač naslov smo prejeli obvestila o odprtju certifikatnega računa in preostane nam le, da jih pametno vložimo.

Znesek, ki so nam ga zapisali na certifikatni račun, pomeni torej pravico do vrednostnega papirja, ki mu pravimo delnica - in delček družbenega premoženja je v naših rokah! Bomo tudi upravljali, soupravljali? Počasi, počasi se bo ustvarjala piramida lastnikov, ki bodo imeli v podjetjih prvo in zadnjo besedo. O tem je skorajda prezgodaj govoriti, saj se v bistvu, kljub vsemu ni nič spremenilo.

Certifikat, to naše "veliko" premoženje, ki nam ga je milostno podarila država, bomo lahko uporabili (oddali) v podjetju, kjer smo trenutno, ali pa smo bili zaposleni, pri notranjem odkupu delnic, kjer lahko pričakujemo popuste, v podjetjih, ki se bodo lastninila z javno prodajo delnic, lahko pa jih bomo zamenjali za delnice pri raznih pooblaščenih investicijskih družbah. Vsekakor je treba paziti na rok, do katerega se lahko znebite certifikata, kajti doma bo ničvreden papir. Ničvreden papir lahko postane tudi delnica, zlasti če bo podjetje kjer smo jo kupili, slabo poslovalo. Če ne boste sodelovali pri delitvi dividend-deležu na letnem dobičku delniške družbe - boste lahko ugotovili le to, da ste napravili s certifikatom slab posel. Mnogi si o tem (še) ne belijo glave.

Kam vložiti certifikat?

"Jaz bi ga najraje vložil v portoroški Casino"..., v Intereuropo, je dodal nekdo. Očitno ljudje dobro vemo, katere firme so uspešne in v katere se ne bi izplačalo vložiti niti fیکا. Kaj pa turizem, ali ni to najbolj zanimive dejavnosti, vsaj v naši, piranski občini?

ANDREJ SUSMAN

- taksist iz Portoroža. "Ne vem še kam bi vložil moj certifikat, vreden 400 tisoč tolarjev. Glede novih investicijskih družb sem malce skeptičen. Nekateri kupujejo certifikate brez vsake podlage. Morda ga bom vnovčil za delnice v kakšno "pomembno" podjetje, Marino, na primer. Za Metropol menim, da so tam že vse kupili oni, ki imajo več denarja. Menim, da je prav, da je država podelila certifikate državljanom, vsekakor pa bi moral dobiti večji delež Pokojninski sklad. Certifikati bodo postali poceni blago, menda so jih že prodajali za desetino vrednosti."

ILONA SCHLINGLOFF

- prodajalka v trgovini Edi Trade v Portorožu. "Lastninski certifikat, ki sem ga prejela velja 250 tisoč tolarjev. Imam ga doma. Konkretno še ne vem kam bi ga vložila, o tem se sicer že pogovarjamo v družini. Glede same vrednosti mislim, da smo državljani dobili dovolj. Ne verjamem, da mi bo "vnovčenje prineslo kaj posebnega, prej bi rekla, da na koncu vse skupaj ne bo nič vredno."

Prva garažna hiša v Portorožu

Doslej se je največ misli, načrtov, jeze, hudih besed in prerekanj razvilo okoli vprašanja, kako urediti promet v mestu Piran. Bolj obrobno pa je bilo kako prometno zagato rešiti v Portorožu. In kot je videti so pohiteli. V razpravi je že načrt, da bi pod hotelom Metropol zgradili podzemno parkirišče za 600 vozil. Garažo naj bi uredili v več nadstropjih, površino pa zasnovali tako, da bi celotno ostal oljčni gaj med cesto in hotelom. Naložba naj bi veljala 4 milijone DEM. Tako bi korenito uredili prometni nered, ki se zdaj, zlasti ob popoldnevih in ponoči, neresljivo zapleta okoli hotela, igralnice in vse do središča Portoroža. Mnenja se bodo zagotovo še kresala. Vse pohvale vredno pa je, da so zdaj na dlani otipljive, realne zamisli, ki ne segajo samo od danes do jutri...

... in nekoč bo center

V tej impozantni stavbi v Luciji, za katero pravijo, da še ni najbolj funkcionalna, ki predstavlja del bodočega novega Trgovsko blagovnega centra, je na voljo kar 60 lokalov. Skoraj vsi, razen nekaterih večjih, so že prodani, obratuje jih le nekaj. V naslednji etapi naj bi zgradili še novo blagovnico (2 do 5 tisoč m²), garažno hišo (250 parkirnih mest) in centralno avtobusno postajo. Z deli bodo nadaljevali, ko se bodo pojavili novi investitorji. Kot nam je povedal Branko Hočevar iz Stavbenika, je to kar sedaj vidimo le polovica Trgovsko blagovnega centra v Luciji.

INVITA d.o.o.

Podjetje za promet z nepremičninami
Lucija, Obala 105, 66320 Portorož
Tel. & fax: 066/70-584

**Prodajate,
kupujete,
oddajate ali najemate
HIŠE - STANOVANJA
POSLOVNE PROSTORE
LOKALE - ZEMLJIŠČA ?**

**Pokličite nas,
uredimo tudi ustrezno dokumentacijo.**

INVITA d.o.o.

Turizem nekoliko drugače

V dneh ko je turizem na tem, da ga lastninsko in še kako drugače preoblikujejo, se večina turističnih delavcev ukvarja z vprašanjem kako bodo zmogli za plače v "mrtvih mesecih".

Takoimenovani vikend turizem, o drugačnem je sedaj težko govoriti, obeta občasne denarne prilive, vendar se hkrati večajo tudi stroški tekočega poslovanja in odpiranja hotelov, kajti letošnja predsezona naj bi se vendarle pričela nekoliko bolj zgodaj. Če ne prej, 11. aprila, za Veliko noč.

Z lansko turistično žetvijo, ki je v piranski občini navrgla 12 odstotkov več prenočitev kot v letu '92, vendar niti 70 odstotkov v še srečnem letu 1990, morajo biti gostinski in turistični delavci kljub vsemu zadovoljni. V portoroški marini, na letališču v Sečovljah in v Avditoriju so primerljive številke iz leta 1990 celo presegle. Večje težave z obiskom imajo v igralnici, ki je tudi sama postala "vikend igralnica". Morda gre vendarle za premalo agresivno ponudbo.

Krvavi balkanski ples nam vsem precej škoduje, zlasti turizmu. Še dobro, da ima Portorož svoj cenovni razred.

Začenja se leto, ki bo pri mnogočem zgodovinsko: "novi lastniki" morajo priti do spoznanja, da je z masovnim turizmom konec (obeta se Španiji), da bomo morali vabiti goste z reklamo za katero zares stoji nekaj konkretnega. V turističnih krajih bodo morali stopiti skupaj s prepričanjem, da je trženje v turizmu presneto kompleksna zadeva. Vrtičkarstvo na eni in pobiranje smetane na drugi strani, nista najboljši porok za uspeh letošnje turistične sezone.

Zoran Debenjak
novinar Radia Koper

Nov videz hotela

Z nekaterimi gradbenimi (in arhitektonskimi) posegi v delu Grand hotela Palace v Portorožu, investitor Hoteli Palace nekoliko spreminja videz te dvajset let stare zgradbe. Zlasti želijo funkcionalno spremeniti recepcijo, pridobiti novo kuhinjo in še kakšen nov lokal. Veliko vmesno teraso so v celoti odstranili. Znižani prostor naj bi bil kot nalašč za promenado in tudi kakšne prireditve. Z urejanjem morajo pohiteti, saj že v začetku aprila pričakujejo prve skupine velikonočnih gostov.

OKTPS

Za letošnji program 2 milijona DEM

V Obalno kraški turistični poslovni skupnosti Portorož, ki sedaj domuje v Avditoriju, so že decembra lani začeli z aktivnostmi glede programa za letošnje leto. Odmev ni bil najboljši, saj so morali na znane naslove poslati kar tri dopise zapored. Očitno v turizmu ne gre drugače kot je že stara zakoreninjena navada, da programe aktivnosti, ki bi jih morali obelodaniti vsaj nekaj mesecev pred sezono, krpajo zadnji hip.

Na vprašanje kako bo z novo pravno organizacijsko obliko OKTPS, nam je direktor Mitja Logar povedal, da razmišljajo o organiziranosti kapitalne družbe ali ustanovitvi ustreznega gospodarskega interesnega združenja s podobno vsebino delovanja ter aktivnostmi za članice kot doslej.

Program aktivnosti za leto 94 so ovrednotili na 2 milijona DEM oz. 152 milijonov tolarjev. Ali se bo zares toliko denarja nateklo v to veliko "razdelilnico", je drugo vprašanje. Porabiti ga nameravajo za kar nekaj koristnih stvari: za prospekte, plakate, cenike za individualne goste, mape, video posnetke, sejme (prisotni bodo na 29 tujih in treh domačih sejmi) itd. Posebno pozornost zasluži nov prospekt Izole, skupni regijski cenik, izdaja koledarja prireditev in oblikovanje novih ponudb turističnega produkta za kar je vsekakor potreben tudi drugačen pristop k obdelavi tržišča.

Na primer kako čim bolj atraktivno in cenovno zanimivo predstaviti možnosti za šport in rekreacijo, kulturna dogajanja in sredozemski utrip na sploh.

V ne tako veliki časovni oddaljenosti naj bi se posodobili tudi tehnološko. Zamisljajo si nekakšno odprto telefonsko linijo na kateri bo tujec na enem kraju lahko izvedel kaj več o ponudbi regije.

Kot so povedali, tudi letos ne pričakujejo znamenite (in nekoč razvpite) portoroške noči z velikim ognjemtom. O prireditvah, ki še niso v celoti dorečene kaj več v naslednji številki Primorskega utripa.

Pred Veliko nočjo (11. april) bo odprla svoja vrata turistična OKTPS, ki že nekaj let deluje v prostorih KS Portorož, Obala 16.

Lani v piranski občini 970 tisoč prenočitev

Podatki na osnovi statističnih spremljanj (TU 11) že dajejo dokaj jasno sliko o nočitvah, ki smo jih dosegli lani v Piranski občini.

Do konca novembra '93 smo zabeležili skupaj 942.560 nočitev ali 12 odstotkov več kot v letu '92. Nočitev domačih gostov je bilo 522.537 ali kar za 17 odstotkov več, nočitev tujih gostov je bilo 420.029 ali 6 odstotkov več kot v letu '92. Dolžina bivanja gostov v piranski občini, ki še vedno velja za najmočnejšo turistično občino v Sloveniji, se žal ni povečala. Vseh gostov je bilo 227.550 ali 12 odstotkov več, medtem je bilo domačih 112.852 ali 16 odstotkov več. Tujih gostov je prišlo k nam 114.696 ali 7 odstotkov več.

Če primerjamo še oceno obiska iz decembra '92, bi lahko obveljala številka 970.000 vseh prenočitev v letu 1993 v piranski občini.

S primerjalnim letom 1990 (letom pred vojno), ko smo v piranski občini dosegli 1.500.000 nočitev, predstavlja lanska bera komajda 65 odstotkov! Kdaj bomo dosegli bogato leto 1985, ko smo v piranski občini našli kar 1.820.000 vseh nočitev?

Breda Klobas s piranske občine, ki nam je posredovala podatke pravi, da po novem zakonu poročevalske enote niso več dolžne pošiljati podatkov o prenočitvah neposredno na občino, temveč na statistiko v Ljubljano.

DOKAPITALIZACIJA - BLIŽA SE 31. MAJ

Povečanje vloge, rešitev za mnoge

Do tega datuma morajo obstoječe družbe in druge organizacijske oblike podjetij in organizacij, uskladiti ustanovitvene akte z določbami Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list 30/93) in v nadaljnjih 90 dneh izvoliti oz. imenovati organe družbe.

Za mnoge bo to trd oreh, zlasti, ker je treba uskladiti tudi osnovni kapital z določbami zakona do 31. maja 94 oz. se je treba preoblikovati v družbo za katero izpolnjujejo pogoje.

Obstoječe družbe in druge organizacijske oblike podjetij in organizacij, ki se ne bodo uskladile z določbami tega zakona v predvidenih rokih, bodo likvidirane in izbrisane iz registra. Likvidacijo opravi sodišče po uradni dolžnosti, seveda na račun družbe oz. družbenika. Nadalje zakon pravi, da osebe, ki so registrirane za opravljanje dejavnosti po nekdanjem obrtnem zakonu, nadaljujejo z delom, na način in pod pogoji, pod katerimi so vpisani v register, vendar se tudi te morajo uskladiti z določbami zakona

o gospodarskih družbah do 31. maja 94. Osmo poglavje zakona govori o podjetniku.

Tudi organizacije in skupnosti, ki se niso preoblikovale po zakonu o podjetjih, uskladijo svojo pravno - organizacijsko obliko z določbami tega zakona do 31. maja '94.

Obveznosti so kar precejšnje, naloge zapletene. Veliko bo ponovnega administriranja, usklajevanja aktov, ugotavljanja in potrjevanja stvarnih vložkov, tekanja sem ter tja. Ne nazadnje je treba do tega datuma predložiti ustrezno dokumentacijo (sklepi, zapisniki, dokazila o dokapitalizaciji) registrskemu sodišču. Vodja Enot Temeljnega sodišča v Kopru Boris Sušec poudarja, da ni najbolj pametno odlašati s temi opravili. Vloge morajo biti sestavljene in pravočasno predložene registrskemu sodišču in to v pravilni obliki.

Za registrsko sodišče v Kopru, kjer je vpisanih okoli 5000 subjektov, vsekakor to pomeni 10-kratno povečanje

je dela. Mnogi ustanovitelji firm oz. lastniki, teh zahtevnih opravil ne bodo zmogli sami, zato je najbolje, da se obrnejo na odvetnike (60 na Obali), ki smejo začasno opravljati tudi funkcije notarja.

Čas streznitve

Liberalna zakonodaja je omogočila vpis v register tisočim različnim firmam. Zlasti z omejeno odgovornostjo se predstavljajo na tržišču s smešno nizkimi jamstvenimi vložki. Zakon o gospodarskih družbah poskuša sedaj to vrzel odpraviti. Žal se bodo mnogi znašli v precepu kaj storiti, zlasti tisti, ki ne bodo mogli do 31. maja dokazati povečane trajne vloge. Zmotno je misliti, da lahko trajno vlogo naslednji dan preprosto dvignemo z žiro računa. Tudi ni nikakršnega avtomatizma, da bi lahko nekdo, ki je imel prej d.o.o., avtomatično postal podjetnik. Podjetnik sicer ne vplača vloge, vendar jamči za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem, izpolnjevati mora tudi druge pogoje kot je na

primer izobrazba itd.).

1,5 milijona tolarjev za d.o.o., 3 milijone za d.d.

Od 1. junija 94 bo (če ne bo zadnji hip prišlo do sprememb), treba za nadaljnje delovanje d.o.o. zagotoviti 1,5 milijona tolarjev v obliki osnovnega kapitala (osnovna glavnica), ki je lahko v denarju ali kot stvarni vložek oz. stvarni prevzem. Za stvarni prevzem se lahko šteje le tisti premoženjski predmet (predmeti) oz. pravice, katerih gospodarska vrednost je ugotovljena. Trajna vloga v denarju naj bi znašala 1/3 vrednosti osnovnega kapitala. Z denarjem lahko firma prosto razpolaga, plačuje račune... Za usklajitev aktov z zakonom o gospodarskih družbah za delniško družbo, ki ima osnovni kapital (osnovno glavnico) razdeljen na delnice, je predviden najnižji znesek osnovnega kapitala v višini 3 milijonov tolarjev.

FK

Pirano, centro storico, un fiore all'occhiello per la Slovenia?

Il centro storico di Pirano ed i suoi abitanti in particolare, da anni lottano per mantenere una situazione decorosa nella cittadina marinara, che per tanti secoli ha fatto storia. Unica in Slovenia ad avere un archivio ricchissimo, con documenti importanti risalenti al 1200, unica pure per la sua struttura architettonica, ogni pietra a Pirano corrisponde ad un pezzo di storia, storia comune, di tutti. Io sono di nazionalità italiana, nata vissuta e cresciuta a Pirano accanto a costanti di nazionalità slovena e di altre culture, ci siamo capiti, rispettati nelle nostre diversità culturali ed insieme abbiamo cercato di mantenere il centro storico di Pirano integro. Pirano è tutto un monumento storico e tale deve rimanere, e nostro dovere ristrutturare il centro storico mantenendo tutte le caratteristiche iniziali senza suppellettili, che ci rendono ridicoli. Se abbiamo architetti, che vogliono fare sfoggio di creatività ben vengano, sfruttiamoli nelle nuove zone residenziali, che sono squallide. Lasciamo Pirano alla storia alla cultura. Molti politici, di transito, per loro ambizione personale hanno lasciato il loro timbro a tutti i costi anche nel centro storico, hanno fatto male. Le città e di chi ci vive ed a loro si deve darle la massima autonomia.

Ultimamente a Pirano sono stati fatti molti lavori di ristrutturazione, ben riusciti come la Casa Tartini e gli altri palazzi della Piazza Tartini, meno belle griglie in ferro o rotonde che si elvevano sui tetti, proprio brutti i brilli neri attorno alla elisse di Piazza Tartini, brutti i fili elettrici, telefonici appesi qua e là per le case, le vie di Pirano. Prima del riordino del salotto di casa nostra noi ristrutturiamo completamente gli impianti idrici, elettrici, telefonici rispettando i normativi europei; così anche nel centro storico di Pirano prima si devono rinnovare completamente gli impianti infrastrutturali e poi all'esterno, questo Capodistria l'ha capito, (vedi il rinnovo di Via Kidrič) Pirano ancora no.

Anche a Pirano e di moda ricostruire per rivendere, vedi l'ex hotel Punta, obbrobrio architettonico del recente passato una costruzione da eliminare, non da ricostruire con garage per rivendere. Gli abitanti di Pirano da anni pagano per infrastrutture (parcheggio ed altro), che non hanno. Altro esempio, la casa di ronte ai bagni Riviera ecc.; anche questo tipo di politica e da farsi fuori dal centro storico.

Il tasto della regolazione del traffico a Pirano è una nota dolente, non esiste assolutamente nessuna regolazione; il centro storico è diventato semplicemente un parcheggio pubblico. La casa garage per gli abitanti è un miraggio, anche se da dieci anni paghiamo un parcheggio che non abbiamo.

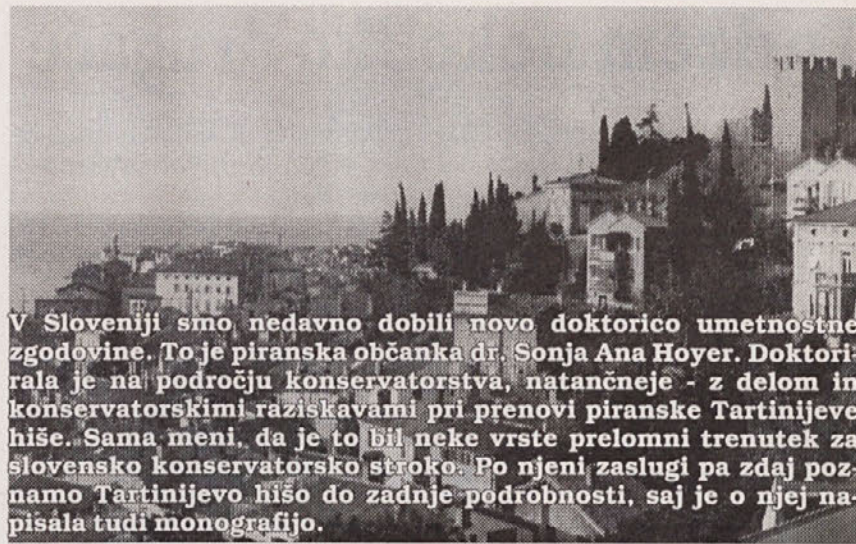
La pulizia del centro storico, ha un carattere medievale, questa estate con il caldo accentuato, il fetore era insopportabile, le strade e stradine non sono state mai lavate ne scopate adeguatamente, escrementi di animali erano in bella vista per giorni e giorni; accettiamo un decreto, che multi debitamente i proprietari, che non si curano dei propri animali oppure eliminiamo la presenza degli animali dove non ci sono spazi verdi. E' crudeltà tenere gli animali dove non ci sono spazi verdi ed a Pirano spazi verdi non esistono, non ci sono neanche previsti per far giocare i bambini.

Per il centro storico di Pirano diventa impossibile risolvere anche problemi di semplice amministrazione, questo lo sappiamo ma mettiamoci un po' di buona volontà, non comportiamoci da padroni assoluti; anche la proprietà statale può essere un abuso se non è finalizzata al sociale. I Piranesi hanno sempre contribuito individualmente per la costruzione di scuole ospedali (vedi la sede dell'attuale ginnasio sloveno e dell'ex ospedale, il tutto ampiamente documentato nei materiali d'archivio del secolo precedente) però oggi niente e dei cittadini, e intenzione comunale vendere i palazzi antichi senza mantenere nel centro storico le istituzioni scolastiche, l'archivio, anche alcuni servizi della casa della sanità verranno trasferiti altrove. Che cosa resterà nel centro storico di Pirano? Attualmente ci sono due scuole medie con grandi problemi di spazio, faremo qualche cosa per mantenerli nel centro storico?

Per l'archivio più antico e ricco della Slovenia, troveremo gli spazi adeguati o lo trasferiremo a Capodistria? Pirano rimarrà centro turistico e perciò centro storico, con un'offerta culturale valida? Oggi anche il turista non intellettuale cerca la cultura, le caratteristiche storiche - ambientali della località che lo ospita.

Io faccio un appello alla gente, che questi problemi li sente, ognuno nel suo ambito tenga duro, continui a sostenere principi e valori validi che sono esempio di civiltà e sviluppo culturale.

Amalia Petronio - sociologo -
Presidente della Comunità degli italiani di Pirano

V Sloveniji smo nedavno dobili novo doktorico umetnostne zgodovine. To je piranska občanka dr. Sonja Ana Hoyer. Doktorirala je na področju konservatorstva, natančneje - z delom in konservatorskimi raziskavami pri prenovi piranske Tartinijeve hiše. Sama meni, da je to bil neke vrste prelomni trenutek za slovensko konservatorsko stroko. Po njeni zaslugi pa zdaj poznamo Tartinijevo hišo do zadnje podrobnosti, saj je o njej napisala tudi monografijo.

Dr. Sonja Ana Hoyer

(BŠ) Rodila se je v Murski Soboti in tudi tam so menda ponosni na jeno delo. Spominja se, da je kot neuka diplomirana umetnostna zgodovinarica pri 24-tih letih (leta 1969) prišla na Obalo. Lahko bi zapisali, da po nekakšnem "ukazu". *"Na Obali je bil tedaj, kar se konservatorstva in obnove spomenikov tiče, povsem prazen prostor. Pošiljali so nas tja, kjer je bila potreba večja. Moram reči, da so bili to hudi časi zame, saj sem bila še tako mlada in neizkušena na strokovnem področju..."*

Njenega predhodnika, Antona Mikelna, so tedaj poslali k vojakom, tako se je najprej spopadla s precejšnjimi dilemami okoli gradnje Hotela Punta. Čeprav so ji obljubljali, da jo ob morju čaka stanovanje, to seveda ni bilo res. Nekaj časa je živela kot podnajemnica, potem so našli stanovanje v Kopru in šele 1977 se je dokončno preselila v Piran. Tedaj je sama v praksi okusila, kaj pomeni prenova podstrešnega stanovanja v Piranu. Sicer pa sta skupaj s Tonetom Mikelnom postavila temelje današnjega Medobčinskega zavoda za varstvo naravnih in kulturnih spomenikov, kjer zdaj dela cela vrsta strokovnjakov. Bila je nosilka naloge Asanacijski načrt Pirana, ki še zdaj (po več kot 15-tih letih) služi za prostorsko urejanje in prenovu v Piranu. Sodelovala je pri skoraj vseh naslednjih piranskih prenovitvenih akcijah.

Skoraj deset let trdega raziskovalnega in študijskega dela (tudi v Benetkah in Vidmu) je posvetila Tartinijevi hiši. Ugledni kritiki so zapisali, da je monografija o Tartinijevi hiši metodološki mejnik, saj gre za "odlično dokumentirano in nenavadno bogato opremljeno študijo, ki je slovenskemu konservatorstvu postavila visoka merila". Zadnje čase posveča več pozornosti prenovi Kopra (zlasti načrtom za obnovo Pretorske palače), ves čas pa sodeluje tudi pri piranskih projektih (tudi pri prenovi Tartinijevega trga, na primer). *"Vedno, ko pridem na piranski Tartinijev trg sem vesela, ker se je na njem in v njegovi okolici že toliko zgodilo. Mislim, da je bila dosedanja usmeritev za prenovu mesta pravilna, da večjih napak pri tem ni bilo in upam, da bo prenova spomeniškega mesteca še naprej potekala vsaj tako hitro, kot v nekaj zadnjih letih."*

OBLAČILA ZA MOŠKE

FUTUR

Trgovina Bernardin

Z vami živimo danes, mislimo na jutri
Do 30% ugodnejša ponudba kolekcije jesen/zima 93/94
Oblačila za moške, kvalitetnih slovenskih proizvajalcev
Prvi topli sončni žarki že prinašajo nove pomladne modele in osvežujejo ponudbo.

-klasična oblačila

-oblačila za prosti čas

-dodatki iz svile

-usnjena galanterija

Odperto vsak dan z deljenim delovnim urnikom, razen ob nedeljah

Futur d.o.o.
Obala 7a BERNARDIN 66320 Portorož
Tel.: 066/75-271 int. 3699

Vrtalci na območju avtokampa že iščejo toplo vodo

ČUDEŽNI LUCIJSKI VRELEC

Če bodo iskalci tople vode imeli srečne svedre, bo še pred poletjem na območju avtokampa v Luciji brizgnilo pod nebo. To bo znak, da bodo za račun igralnice in hotelov Metropol spustili vrelec dušo na plano in bodo s tem potrdili domnevo vrtanj v okolici, da je v nedrjih lucijske zemlje toplična voda. In šele takrat se bodo začeli razpletati za zdaj še z družbenim interesom podprte sanje, da bo ta voda porok življenja celotnega Portoroža. Na domnevni vrelec so namreč naslonili kar nekaj načrtov:

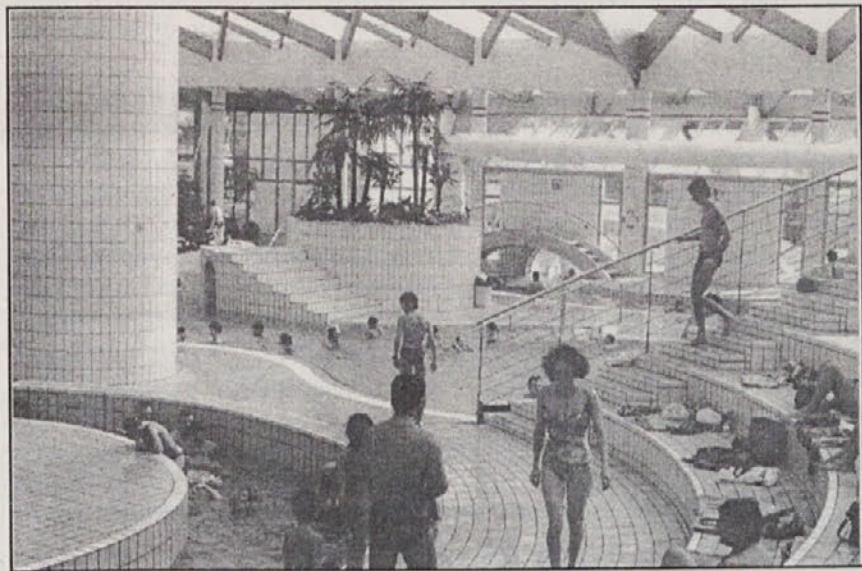
Na predelu avtokampa bi namreč radi turistični delavci postavili nekakšen vodni park, ki bi z nizom pokritih in odprtih bazenov, s tobogani, pripravami za igre ob in na vodi, investitorju in središču dajal denar vse leto. Takoimenovano in naokrog že preizkušeno "Aqualandijo" bi kajpak uredili postopoma in samo, če odločijo ne bi imeli nič proti. Rado Bedene, ki v hotelih Metropol bdi nad naložbami, ponuja ob tem še misel, da bi naselje ohranilo videz spokojnega turističnega počivališča, športne in tiste naprave, ki se zdaj denimo pojavljajo na plaži in še kje drugje, pa bi pomaknili na njegov rob.

Če bodo našli toplo vodo, bi lahko v Luciji postavili tudi manjše toplice in preden bi jo spuščali v morje, bi jo ohladili s tem, da bi z njo ogrevali odprte in pokrite bazene (kopanje sredi zime v bazenih na prostem ni nič nenavadnega).

Če bodo našli zanje primerno vodo in če bo vrelec izdaten, pa bi lahko pomislili tudi na to, da bi z njo ogrevali vse naselje. Morebitni vrelec bi domnevno bistveno znižal stroške odpiranja središča čez vse leto, saj je zdaj cena gosta in stroška zanj domala izenačena.

S spremembo lastnine, miselnosti in samega časa bi domnevni vrelec v Luciji zares utegnil biti čudežen. Vendar pa samo v primeru, če bo domnevno tržni čas ponudil možnost za racionalno izrabo njegove toplote.

Zoran Debenjak

Prava zimska termalna riviera

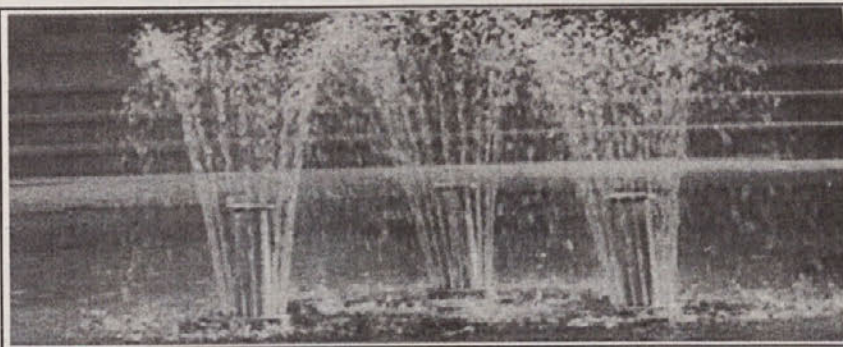
Tega posnetka o edinstveni in okolju prijazni termalni rivieri nismo napravili v Luciji, ampak v Termah Čatež. Narava jim podarja obilico tople termalne vode v veselje kolektiva ki od tega živi in zadovoljnih turistov, ki uživajo v prijetnem in zdravem okolju. Kdo ve, morda bomo čez kakšno leto ali dve, ali vsaj do leta 2020, imeli tudi ob našem morju, ne morskno, temveč pravo termalno riviero. Pa srečno vrtanje v globino.

V Luciji (že) preveč lokalov?

Ko so v Luciji zgradili kar nekaj novih stanovanjskih stolpičev, trgovsko blagovni center (bela hiša v marmorju) s številnimi labirinti v katerih se je celo težko najti / in športno rekreacijski center pri osnovni šoli, je v tem malem mestecu, ki smo mu radi rekli spalno naselje, sedaj povsem drugače. Več je prodajaln in bifejev, premoremo tudi pravo novo restavracijo. Trgovine so si glede ponudbe podobne kot jajce jajcu. Ponujajo v Italiji kupljeno blago (tekstil) in le malo je takšnih, ki prisegajo na domače proizvajalce.

V Luciji imamo kar tri banke in številne priložnostne menjalnice. Morda bomo dobili še kakšnega urarja?

Novopečeni trgovci krpajo konec s koncem in se pritožujejo nad slabim prometom. Zlasti oni, ki plačujejo odušeno najemnino, so prisiljeni zapirati lokale. Upajo na boljši standard potrošnikov, večji obisk hrvaških kupcev in na boljšo turistično sezono.

Aqualandija 2020

Turistom se v našem kraju res godi!

Konec koncev se za kraj, kjer besedico Turist pišejo z veliko začetnico, to tudi spodobi! Kraj je uvrščen med deset najbolj turistično razvitih v Evropski uniji. Vsako leto požanje takšne ali drugačne lovorike. Lani so mu dodelili še eno zlato medaljo zaradi popolne urejenosti, letos zaradi genialne Aqualandije...

A še preden zapišemo nekaj o tem čudežu turistične ponudbe, povejmo, da je Pristanišče rož z vsemi svojimi podatki na voljo v vsaki evropski računalniški mreži. Kdor si le zaželi kakršnegakoli podatka iz Pristanišča, ga lahko v najkrajšem času prikljče na ekran. Na primer podatek o tem, katere rože bodo cvetele čez mesec dni v Pristanišču, ali pa natančen hidrometeo-bioritmični napovednik... Petsto najbogatejših lastnikov računalniškega programa "Casi - No.1" lahko s pomočjo le-tega vnaprej, za vsak teden sproti, zve za natančen vrstni red dobitkov na mizah sreče v krajevni igralnici... In še bi lahko naštevati.

Švicarski hotelski standard

Kraj je res na križišču najpomembnejših prometnic. Vanj je mogoče iz kateregakoli evropskega kraja priti v najkrajšem času. V mestecu imajo lično garažo za pet tisoč vozil, varovanih pred nepridipravi in pred vremenskimi nevšečnostmi. Singapurska trgovska ponudba, švicarski hotelski standard, gastronomski strokovnjaki z vseh vetrov od Kitajske do Mehike, nešteto možnosti za sklepanje prijateljstev, izmenični nastopi moskovske in newyorške opere, razstave del pariških mojstrov in seveda... Aqualandija!

To je sistem 21 bazenov, med seboj povezanih in na višini stotih metrov zaščiteneh s posebno plastično folijo, ki popolnoma preprečuje vsa zdravju škodljiva žarčenja iz vesolja. Še najbolj učinkovito deluje proti vplivom ozonske luknje. Hkrati pod to folijo ves čas sije sonce. Gre za računalniško preračunan seštevek človekovemu organizmu koristnih sončnih žarkov, ki jih proizvaja nešteto laserskih topov. V vsakem od bazenov je zdravilna voda proti najrazličnejšim tegobam. Skratka, kdor se tu kopa, ostane večno mlad. Blagodejni zrak je ogret na 28 stopinj in prepojen z jodom, bromom in vsemi drugimi zdravilnimi snovmi. Mlade fizioterapevte tekmujejo v tem, katera bo vtrla več ugodja v Turistove mišice, najuspešnejši svetovni barmani nenehno mešajo pijače, utrujena telesa je mogoče v hipu odpočiti pod tem ali onim vodnim curkom... Tudi tobogani najrazličnejših oblik in vijug so polno zasedeni. Cena ne zanima nikogar, saj gre za res prave Turiste, ki so se že zdavnaj znebili bremena premajhnega zaslužka...

Koristi imajo vsi

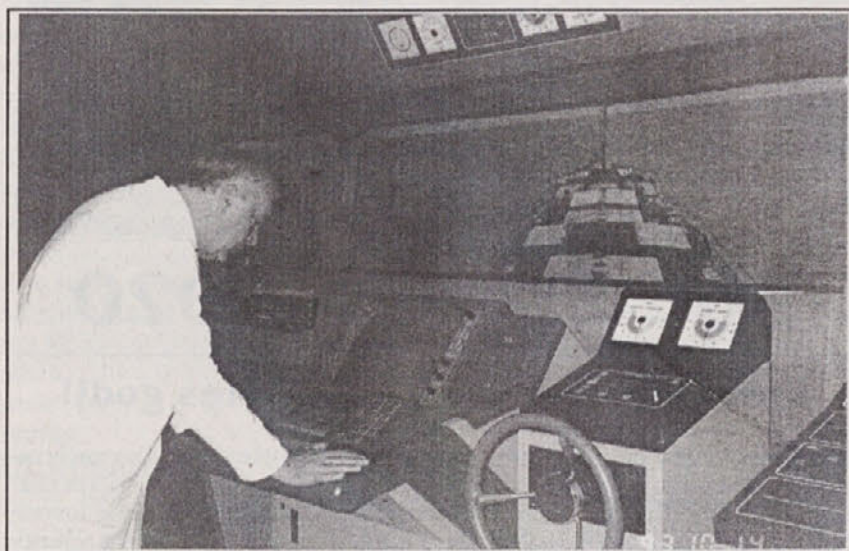
V družbi Aquarius, ki je pred leti vložila na stotine milijonov dolarjev v ta del turistične ponudbe, zdaj samo še preštevajo dobiček. Računajo ga v milijonih dolarjev. Še enkrat se je izkazalo, da so vodilni najbolj usposobljen strokovni tim, ki obvlada še tako zapletene ekonomske posege. Od uspešnega poslovanja imajo korist prav vsi, najprej seveda Turisti, prav tako pa tudi prebivalci Pristanišča.

Vsi skupaj morajo priznati, da so imeli srečo, ker so se znašli prav na tem koščku Zemlje in ker je pred desetletji najpomembnejši občinski mož ukazal naj vrtajo čim globlje v zemljo. Vrtali so in vrtali in končno le odkrili - toplo vodo. Pravzaprav je bila čudežna in nikakor ne samo navadna topla voda. Kar lep čas je trajalo, preden so to spoznali in se naučili pravilno izkoriščati ta Zemljin dar. B.Š

Vse to se seveda dogaja ob koncu leta 2019. Zato naj vam zaželimo še srečno novo leto 2020.

VPPŠ - s polnimi jadri

Visoka pomorska in prometna šola pripravlja nove programe in tehnološki center.

Lani je 72 rednih in 86 izrednih študentov pričelo študij v tretjem letniku in tako je visokošolski program "Pomorstvo in promet III" zaživel kot znanilec intenzivnega razvoja šole, ki naj bi kmalu postala fakulteta. Skupina profesorjev pripravlja nov visokošolski program "Pogonsko inženirstvo", ki naj bi bil nared prihodnje jesen. Pomorski oddelek pa naj bi v dveh letih postal mednarodni. Z lastniki Tomosa tečejo pogovori in priprave za vzpostavitev tehnološkega centra v prostorih nekdanjega Tomosovega inštituta, ki bo namenjen raziskovalnemu in izobraževalnemu delu.

Trinideset let Visoke pomorske in prometne šole je zgodovina uspešnega razvoja, ki je zadnja leta izgubljal ritem. Obalne občine, Univerza in tudi republiška oblast so pustili šolo v nemar; pomanjkanju kadrov, denarja in opreme. Zaposleni pa so zmogli ravno dovolj trme, da so pripravili visokošolski program "Pomorstvo in promet III" in vzbudili slovenski parlament, da je 20. marca 1992 spraval na dan Zakon o ustanovitvi Visoke pomorske in prometne šole v Piranu. Storjenega je bilo ravno dovolj, da je zavel nov veter, nove ambicije in odprle so se izdatne razvojne možnosti.

VPPŠ je danes središčna ustanova nastajajočega visokošolskega (univerzitetnega) središča v Slovenski Istri, pa če je to državnemu centru všeč ali ne. Profesorski kader se je okreplil s skupino docentov in profesorjev, ki so se odločili razviti šolo v fakulteto. Mesto dekana je zasedla prof. dr. Marija Bogataj, prodekan je doc. dr. Janez Usenik.

V 33 letih je na višji stopnji diplomiralo 2000 študentov. Letos je vpisanih 968 študentov, od tega 429 izredno. Na oddelku zas pomorstvo je 106 študentov navtika in 76 študentov ladijskega strojništva. Višješolski program "Tehnologija prometa I" zajema 627 študentov, visokošolski "Pomorstvo in promet III" pa 159.

Leta 1992 je bila prenovljena streha nad predavalnicami, fasada in zamenjanih je bilo okoli 30 oken. Nabavljenih je bilo nekaj računalnikov, vzpostavljeni dve računalniški mreži, ozvočena velika predavalnica in urejene betonske steze okoli šole. V preteklem letu je bila nadzidana terasa (200 kvadratnih metrov) in tako smo pridobili prostore za knjižnico, čitalnico, predavalnico in kabinete za štiri profesorje. Prenovljen je bil tudi tlak v pritličju. Najpomembnejša pa je nabava nove opreme in še posebej radarskega simulatorja, ki je veljal 410.000 DEM. Investicije v opremo in zgradbo so tako v poldrugem letu presegle milijon DEM. Levji delež sredstev so zagotovili Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za promet in zveze, Pristaniška kapitanija Koper in VPPŠ. Veliko pa so pomagali tudi Luka Koper, Radio Koper, Zavarovalnica Adriatic in Slovenica, Ladjedelnica Izola, Casino Portorož, PTT Koper, Makro 5 in Izvršna sveta občine Koper in Piran.

V letošnjem letu čaka zaposlene na VPPŠ kar nekaj zalogajev. Tehnološki center, ki naj bi zrasel v prostorih nekdanjega Tomosovega inštituta se bo ukvarjal z znanstveno raziskovalnim in razvojnim delom na področju prometa, okolja, energetike z vzgojo mladih raziskovalcev in izobraževalnim delom na področjih pogonskega inženirstva in ladijskega strojništva.

Drug pomemben zalogaj sta razvoj visokošolskega strokovnega programa "Pogonsko inženirstvo" in mednarodni program "Pomorstvo II".

Tretji projekt je vzpostavitev kogeneracijskega postrojenja v enem izmed večjih obalnih podjetij, ki bo služilo kot demonstracijski projekt racionalne izrabe goriv, laboratorij in učilo za ladijske strojnike in pogonske inženirje. Nenazadnje pa bo morala šola gledati na zakon o visokem šolstvu, čimprej izpolniti pogoje za prehod na fakultetno raven, vsaj na področju tehnologije prometa, trije programi pa bi se razvili v visokošolske strokovne programe.

Po desetih letih...

Gimnazija Piran

je po dobrem desetletju 1. sept. tega leta ponovno odprla svoja vrata za 68 dijakin in dijakov prvega letnika. Novi hram znanja je dobil svoje domovanje v stari osnovni šoli Piran na Bolniški ulici 11.

Tu smo v skromnih, a prijetnih pogojih pričeli s poukom. Manj kot pol leta smo potrebovali, da smo z Ministrstvom za šolstvo in šport uspeli zagotoviti sredstva za nabavo potrebne opreme, knjig, AV sredstev in učil.

Že ob pripravah na otvoritev Gimnazije Piran smo se zavedali, da v obstoječih prostorih ne bo mogoče izvajati sodobnega in kvalitetnega pouka. Zato smo takoj pristopili k pripravi potrebne dokumentacije za prenovo Gimnazije Piran.

Ministrstvo za šolstvo in šport je izdelalo idejnega projekta zaupalo LIZ inženiringu iz Ljubljane, glavni projekt pa pripravlja Investburo iz Kopra. Adaptacija predvideva prenovo celotne stavbe in obsega preureditev obstoječih prostorov v sodobne učilnice, za pouk splošno-izobraževalnih in strokovnih predmetov z ustreznimi laboratoriji in kabineti za biologijo, kemijo in fiziko.

Posebno pozornost smo namenili tudi računalniški učilnici in knjižnici kot informacijskemu središču šole.

Pozabili pa nismo na potrebne spremljajoče prostore, ki bodo obogatili in omogočili interesno dejavnost gimnazijcev in izvajanje ustvarjalnih delavnic.

Za prenovo, ki bo potekala od marca do avgusta letos, bo Ministrstvo za šolstvo in šport namenilo 138.000.000 tolarjev. V tem času bomo pouk izvajali v Domu mladih v Piranu na Rozmanovi 7.

Prenova Gimnazije Piran pomeni drugi pomembni mejnik v njenem razvoju, saj bodo sodobni prostori omogočali njen hitrejši vsebinski razvoj.

Strategijo strokovne usmeritve in rasti, ki jo je pripravil profesorski zbor in potrdil Svet Gimnazije, je ambiciozen projekt. Radi bi postali dobra šola, splošno-izobraževalnega tipa, ki bo usposabljala za nadaljnji študij z velikim posluhom za interese, nagnjenja in sposobnosti vseh, ki jo bodo obiskovali. Ustvarjalne delavnice, projektno delo, raziskovalni tabori, povezovanje in sodelovanje z drugimi šolami in institucijami doma in v tujini bodo postale sestavni del predpisanega in obveznega programa.

Tako se bo lahko začel postopni in dolgotrajni proces novih odnosov in medsebojnih komunikacij med dijaki, profesorji in posredno tudi med starši in šolo.

v.d.ravnateljice
prof. Vojka Štular

Glasilu bo ime školjka

V Gimnaziji Piran smo zaključili z natečajem za izbor naslovnice in imena našega glasila. Predlogov je bilo kar nekaj. Po odločitvi obeh žirij (predsednika g. Boris Šuligoj, novinar Dela in G. Toni Biloslav, direktor Obalnih galerij), si je prvo nagrado prislužila Mojca Fatur za predlagano ime Školjka. Drugo nagrado za ime Elipsa je prejela Tina Opara, tretjo nagrado za ime Sardina je prejela Sandra Žeželj. Prvo številko glasila pričakujemo konec februarja, ko bomo v ta namen pripravili tudi tiskovno konferenco za javnost.

Februarsko kulturno življenje, smo popestrili z razstavo pustnih mask v beneškem slogu, izdelanih pod vodstvom akademske slikarke Fulvie Zudič. Odprli smo jo v pritličju Mestne galerije Piran. Zadnji dan pred zimskimi enotedenskimi počitnicami bo tekmovanje za Cankarjevo priznanje. Trije najboljši bodo zadnje dni marca dokazovali svoje znanje o Bartolovem Alamutu na področnem srednješolskem tekmovanju. V marcu pripravljajo razstavo del članov fotografske delavnice. Razstavljali bodo v pritličju piranske Mestne galerije. Srečali se bodo z ustvarjalci videofilma Rojevanje Leara...

Jasna Čebren

MORJE - NAJBOGATEJŠA NJIVA

Površinsko gledano je naš planet bolj oceanski kot kopenski. Tudi sicer ocean določa vreme na kopnem, poceni morski promet omogoča hitrejšo in pravilnejšo razdelitev agrarnih pridelkov in industrijskih izdelkov, ribolov je žetev brez setve in končno a ne nazadnje je ocean neusahljiv vir najrazličnejših mineralov in kemijskih elementov. Tako so obmorske dežele - zlasti, če so morsko aktivne v prednostnem položaju pred svojimi kopenskimi sosedami.

Danes je oceanografija povezana z bio-proizvodnjo. Živilska ali prehrabena veriga v morju se začne s sončno energijo in prehrabeni anorganskimi solmi (predvsem fosfati, nitrati) kot osnovna hrana za rastlinski svet, predvsem rastlinski plankton, a ta za živalski plankton in večje morske živali od dna do površine. Slej ko prej se vse to konča pri ribah in človeku. Slednji člen pozanje to kar naravno zraste v morju. Znanstveno utemeljeno morsko gospodarstvo preučuje zato celotno proizvodnjo kolose morja, od planktona do rib in bakterij kot predelovalcev organske snovi v anorganske soli.

Rastlinski plankton (enocelične alge) je proizvajalec prve organske snovi v morju. Ta proizvodnja je do desetisočkrat večja od teoretično izračunane ribje mase v morju. Človek pozanje z ribolovom komaj desetino tega ribjega bogastva; danes do 100 milijonov ton letno.

Se bo človeštvo, ki se vse bolj množi, prehranjevalo v bodočnosti predvsem z morsko hrano nižjih členov živalske verige, kot so živalski plankton, drobni rakci, ribje ličinke, drobne ribice? Tu se lahko spomnimo na "Solvent green" bio-fantastično futuristični film! Nismo daleč od take realnosti. Čim bliže nižji stopnji živilske verige, saj vsaka višja stopnja v prehrabeni verigi izkorišča le 10 % energije za svojo rast, 90 % gre za preživetje - tem večje je izkoriščanje proizvedene energije. Tako gospodarno prehranjevanje bi bilo seveda realno, če bi se sprijaznili z jušno kocko planktona, namesto krožnika škampov ali brancina.

njo povezana industrija. Današnji svetovni ulov rib bi pokrili beljakovinsko potrebo najmanj za pet milijard ljudi - če bi bil enakomerno porazdeljen po svetu. Za danes utopija.

V ribarnicah od Pirana do Maribora najdemo vse leto tudi zmrznjene ribe, večinoma uvožene iz vzhodnega dela subtropskega Atlantika, kjer lovijo velike ribolovne družbe Japonske, Španije, Poljske, Italije, Bolgarije in druge. Vse take zmrznjene ribe poznajo zato pri nas kot "japonske" ali "poljske", čeprav nimajo tega geografskega porekla. Te ribe so razne vrste zobatcev, pagrov in ribonov, ki ne žive pri nas, pa tudi popolnoma tuje letrine in tako imenovana riba brez glave buro (špansko) ali angelina (portugalsko), ki je bila v januarju tega leta ulovljena tudi pri nas kot velika redkost. O tej ribi, ki je tako prvič registrirana za Jadran so se časopisi na veliko razpisali. Kako sicer ne bi, saj je ušla mejni kontroli in brez potnega lista živa in zdrava prišla v tržaški akvatorij.

Zmrznjene ribe v splošnem ne zastajajo za svežimi, če so strokovno zamrznjene in vse do kupca nikoli odmrznjene. Žal pogostoma ni tako, prav zato je toliko nevarnih Tomažev, ki dajejo prednost zares sveži ribi. Po tej karakteristiki sem tudi sam Tomaž, čeprav zagovarjam... V prehrani našega človeka - seveda smo nekateri tudi častne izjeme - ribe nimajo bistvene vloge, zlasti če jih primerjamo s prehrano Japoncev, Norvežanov, Islandcev, Italijanov, Angležev in drugih obmorskih narodov. Prav zaradi tega se našemu človeku ni treba bati, da bo zdravstveno trpel od rib kontaminiranih s težkimi kovinami (živo srebro in druge), saj jih statistično ne pojemo na leto več kot 2-3 kg. Tudi sicer ne vsebujejo jadranske ribe nevarnih soli težkih kovin nad dovoljeno mero - razen iz nekaterih področij s tozadevno industrijo, npr. Kaštelanski zaliv. Zdravstveno so bolj občutljive (in nevarne) školjke, ki jih uživamo presne ali slabo kuhane, vendar gre tu za bakteriološko opo-rečnost. Fiziološko-zdravstveno imajo ribe veliko prednost pred mesom. Notorna

Morje nam daje tudi "morske plodove" školjke, polže, rake in glavonožce (si-pa, ligenji), ki štejejo manj v splošno prehrano, bolj v poslastico, čeprav porabi južna Italija ogromne količine školjk (klapavica). Ljudstvom vzhodne Azije so morski plodovi sestavni del dnevne prehrane. Tam goje tudi morske alge v podmorskih vrtičkih.

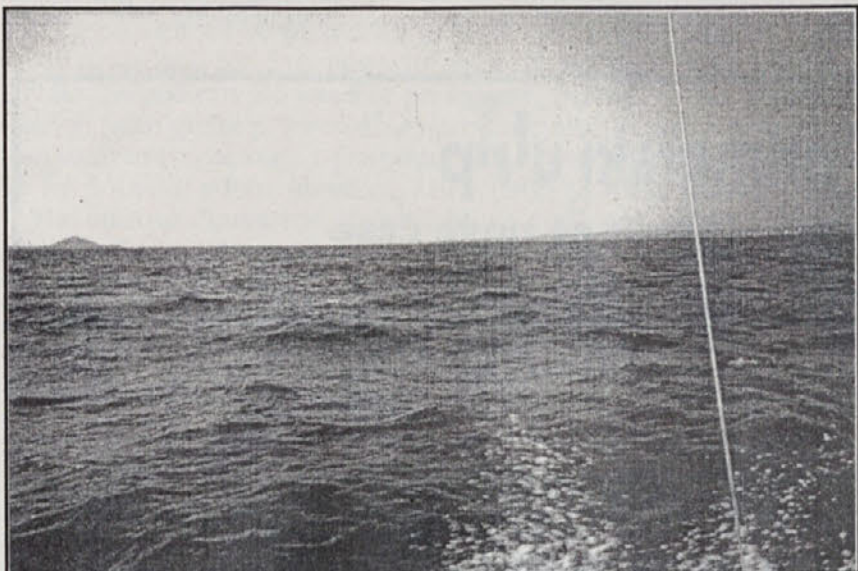
Zaradi svoje velike razsežnosti in globin je morje produktivnejše od kopne zemlje. Seveda se morja medsebojno razlikujejo po stopnji svoje organske proizvodnje, to je po stopnji proizvodnje organskega ogljika, tudi klorofila, grobo računano pa kar po prozornosti ali barvi; modra in prozorna morja so manj produktivna od zelenkastih in kalnih, kar pripisujemo stopnji vsebnosti planktona. V soodvisnosti s tem je tudi bogatost ribje favne in sploh morskega življa, ki po drugi strani različno reagira na intenzivnost lova.

Nekoč se nam je zdelo morje neusahljiv vir ribjega bogastva, danes je ta proizvodnja nekoliko vprašljiva. Človek že posega globoko v naravni razvoj morja, ga spreminja in postaja pomemben plenilec v globalnem morskem ekosistemu. Tako se polagoma spreminja naš odnos do morja, do "žetve brez setve", nastaja umetna setev in pričakujemo lahko boljše žetev. Na obzorju je novo "morsko poljedelstvo", imenovano marikultura, o čemer kdaj drugič.

Dr. M. Zei

Riba pripravila presenečenje

Akvarijski mojster g. Zvone Kralj je v januarju letos ujel v svoje vrše blizu Dragonje doslej neznano ribo za Jadransko morje. To je bila riba Diagramma mediterraneum, ki ji pravijo Španci "buro" a Portugalski "angelina" - mi bi jo lahko polepsali v Angelinko. Čeprav sem jo sam določil in jo srečeval pri raziskovalnem delu v vzhodnem tropskem in subtropskem Atlantskem oceanu a živi deloma tudi ob jugozahodnem Sredozemskem morju, se mi zdi nenavadno in skoraj šokantno, da je to edini primer te vrste, ki je prišel do Piranskega zaliva, ne da bi take primerke opazili in o njih poročali iz južnejših delov Jadrana (biološke postaje v Dubrovniku, Splitu, Zadru, Rovinju). Biološko-ekološko gledano je absurdno misliti, da je to edini primer te vrste v Jadranu. Ribje vrste sicer prodirajo v tuja morja, vendar vedno gre za počasno selitev večjih skupin primerkov, nikoli posamičnih. Znan je takšen "eksodus" rib iz Rdečega morja skozi 160 km dolgi Sueški prekop v sredozemski bazen - manj v obratno smer; tako poznamo okoli 30 rdečemorskih rib v vzhodnem delu Mediterana.

Beljakovine za 5 milijard ljudi

Ob vzhodno-jadranskem letnem ulovu, ki ne presega 50 tisoč ton, je težko razumeti veliki svetovni ulov. Islandcem, Norvežanom in Japoncem pa tudi Gancem, Senegalcem, Tajlandcem, Malezijcem in nekaterim drugim pomenijo ribe mnogo več kot nam meso. Na svetovni ribji letini temelji velika in najraznovrstnejša ribja in druga z

je že njihova biološko-dietalna vrednost: lahka prebavljivost, visoka vrednost aminokislin, ki jih nujno potrebuje človek, veliko kalcija, fosforja, magnezija in drugih potrebnih mineralov. Kalorično so nemastne ribe enake govedini, mastne pa zaradi lahke prebavljivosti ribjih maščob kotirajo višje. Vsebujejo tudi vitamine A in D, ki ju komaj zasledimo v mesu.

O ribi

- Vrokah dobrega kuharja je tudi slaba riba lahko okusna.

- Riba so okusnejše v času dozorevanja pred drstitvijo, izredno slabe in suhe po drstitvi.

- Riba iz temperiranih morij so okusnejše (in tudi dražje) od rib iz hladnih morij. Jadranske in sploh sredozemske ribe uživajo sloves dobre ribe, zato so do trikrat dražje od rib iz ostalih morij.

- Mesopotolčemo, ribe nikoli.

- Riba je ženskega spola, zato ravnaj z njo nežno.

- Samo sveža riba ima hitro oko.

KAKO ZELENA JE MOJA DOLINA

Sončna pokrajina na povodju ja-dranskih rek, ki diha morski zrak, se upravičeno imenuje Primorska. Zavzema celoten zahodni del Slovenije ob italijanski meji od Triglava in Trente na severu preko doline Soče in Vipave ter Krasa do morja na jugu. Samo ena pokrajina v majhni Sloveniji premore tolikšno bogastvo prirodnih lepote - visoke gore, lepe doline rek, podzemni kraški svet, lepo obalo - kot le malo katera velika dežela.

Poseben čar daje Primorski trta v sončnih Brdih, v Vipavski dolini, na Krasu in v Istri, ki rodi žlahkno kapljico. Brez nje bi Primorci ne bili to kar smo - tako veseli ljudje. Na tak značaj Primorcev ima najbrž vpliv tudi dolga meja z Italijo in prepletenost ter povezanost kulture in življenja ob meji. Primorcem je bilo prizanešeno z državljansko vojno in težko industrijo, ki so jo po vojni gradili v drugih delih države. Primorska je te čase preživela le z manjšimi praskami. Ostala je skoraj neokrnjena v svojih prirodnih lepota. Zato lahko vzklíkamo, Primorska je zelena!

Po drugi vojni in eksodusu Italijanov iz Istre v petdesetih letih, smo pri barantanju velikih o poravnavi računov med Italijo in Jugoslavijo vse račune za Jugoslavijo plačali Primorci. Primorska je bila takrat razdeljena na tri dele: na severni, južni in zamejski del. Severni in južni del, ki sta ostala v domovini, sta se ločila na dva med sabo slabo povezana dela in v tem je tragika Primorske. Upanje, ki pa se zdi še bolj utvara kot realnost, pa je Evropa brez mej, kamor zdaj vsi tako hitimo. Poti iz severnega in južnega dela Primorske vodijo predvsem v smeri Ljubljane. Primorci smo se že precej prepirali, katero od cest proti Ljubljani bi bilo treba najprej zgraditi. Bolj prav pa bi bilo, če bi se Primorci dogovarjali in tudi kaj naredili za boljše ceste in povezave med severnim in južnim delom Primorske.

Drugi zavidajo Primorcem prepustnice, še bolj pa igralnice. Predvsem pa jih mika denar primorskih igralnic. Še zlasti se zanj zanima davčni minister.

Za ekološki korak pred konkurenco

Če ta pogled na Primorsko iz ptičje perspektive usmerimo še na njen najjužnejši del, na občino Piran in še zlasti na največji turistični kraj v državi

Portorož, bo naš ekološki pogled še naprej vder. Nobenega tovarniškega dimnika ne bomo videli. Narava je tod lepa in zelena. Le ob hudih poletnih sušah se čistina zelene barve nekoliko izgubi. Še večji optimizem pa bi nas prevzel, če bi poslušali letno ekološko poročilo. V en glas zagotavljajo, da smo vsaj za en ekološki korak pred vso konkurenco. Zgradili smo dobro kanalizacijo, nabavili lepe večbarvne zabojnike za smeti. Veliko denarja smo vložili v čistilno napravo. Pa kaj za to, če ta ne dela najbolje in se od nje širi smrad okrog turističnega Bernardina. Zrak, ki ga dihamo je čist in še jodiran in zdravilen je.

Vse to je res in lepo. Ni pa vse zlato, kar se sveti. Ob najbolj notranji točki zelo obremenjenega portoroškega zaliva imamo veliko in lepo marino, ki je tudi poslovno uspešna. Žal pa ta marina spušča bivalne odpadke iz plovil v morje na mestu, kjer so vodni tokovi najšibkejši in gredo v smeri osrednjih portoroških plaž. Poleg marine se izliva v morje še kanal Fazan s številnimi nekontroliranimi izpusti fekalij.

Prirodno bogastvo kot redkokje

Na Belem križu imamo visokonapetostne antene, ki v gosto naseljeno turistično okolje odajajo zdravju škodljive elektromagnetne valove.

Sečoveljsko letališče je bilo menda zato, da ne bi preplašili nekaj ptic, usmerjeno nad več desetisoč glav množico krajanov in turistov in naravnost v belokriške antene.

Biser in simbol portoroškega turizma stari hotel Palace vsem na očeh in v čast odgovornih še naprej propada.

Portorož je vedno veljal za najtoplejši kraj v zimskem času. Meteorološki zavod pa je meni nič tebi nič začel pošiljati meteorološka poročila za Portorož in Sečovelje, kjer so klimatske razmere povsem drugačne. Vse našeto seveda niso razlogi za popolno ekološko zadovoljstvo Portorožanov. Razlogov za pesimizem pa vsee- no ni.

Ob zaključku te pripovedi o Primorski in Primorcih, bo prav če rečemo, da bi morali Primorci bolj držati skupaj. Morali bi že kaj storiti za boljše povezavo severnega in južnega dela Primorske in nastopati skupno pri uveljavljanju primorskih interesov.

Jakob Čemažar

ŠPORTNI UTRIP

Urnik tekem v športnem centru Lucija

	ROKOMETNI	KOŠARKAŠKI VOLLEY	ŠPORTNO
	KLUB	KLUB	CLUB
	PIRAN	PORTOROŽ	PORTOROŽ PIRAN
sobota, 3. 2. 1994	19.00	20.00	17.30
sobota, 12. 2. 1994			
nedelja 13. 2. 1994		16.00	
sobota, 19. 2. 1994		19.30	17.30
sobota, 26. 2. 1994		19.30	17.00
sobota, 5. 3. 1994		19.30	
sobota, 12. 3. 1994	19.30		17.00
sobota, 19. 3. 1994	19.30	17.30	
sobota, 24. 3. 1994			19.00
sobota, 2. 4. 1994	19.00		
sobota, 9. 4. 1994	19.00		17.00

pripravil: Leon Grošelj

Naročam **primorski utrip**

Ime in priimek _____

Točen naslov _____

Pošta (št.) _____

Letno naročnino 600 Sit bomo poravnali v 8 dneh po prejemu položnice - računa.

Datum _____

Podpis _____

Naročilnico pošljite na naslov:

INFORMA Portorož,

Limnianska 91, 66320 Portorož

primorski utrip

nov časnik za nove čase

OGLASI, RAZPISI IN DRUGE OBJAVE
tel./fax.: 066 / 70-185

KMALU !

posebna utripova priloga

IZVLEČEK TELEFONSKEGA IMENIKA 94
ZA OBMOČJE PIRANSKE OBČINE

z ažuriranimi podatki o telefonskih naročnikih

Vabimo k sodelovanju

Želite preizkusiti svoje pero?

Postanite dopisnik(ca) Primorskega utripa.

Tel.: 066 / 74-005

40 let plodnega dela

AMD Pinko Tomažič Piran

Neutrudni in dolgoletni člani, delavci in sodelavci Avto moto društva Pinko Tomažič Piran, so ponosni na prehojeno pot in kakovostno rast svojega društva, ki je v 40. letih dokazalo upravičenost obstoja in družbeno vlogo. Začetki delovanja segajo v leto 1951, ko so delovali kot Sekcija v okviru Ljudske tehnike.

Iz dokumentov OLO - Oddelka za notranje zadeve v Kopru št. IV. 2202/2 z dne 1. 10. 1954, izhaja, da je bilo Društvo takrat tudi uradno registrirano.

Za registracijo društva je bilo potrebno imeti deset ustanoviteljev, v odločbi so podpisani Fausto Vižintin, Stanko Milič, Benjamin Franza, Just Korenika, Justin Grosar, Narcizio Davanzo, Plinio Tomazin, Toni Humar, Slavko Pogačar in Zoran Krmac. Z navedenim dokumentom je takrat pravno veljavno začelo delovati Avto moto društvo Piran.

Začetki so bili seveda skromni. Pri ustanovitvi je imelo društvo le en avtomobil Balilla in eno motorno kolo za poučevanje kandidatov za voznike motornih vozil.

V letu 1960 beležijo prvo redno zaposlitev inštruktorja. V letu 1961 je bila ustanovljena sekcija AMD Pinko Tomažič pri nekdanji ladjedelnici Piran. Njen predsednik je bil ing. Zdravko Klasek.

Leta 1961 so sprejeli sklep o poimenovanju AMD po narodnem heroju Pinku Tomažiču.

Že naslednje leto beležijo določen napredek, saj so kupili avto Wartburg, pozneje več avtomobilov. Imeli so celo kamion. Glavna skrb takratnega vodstva (pred. UO ing. Zdravko Klasek, tajnik Stojan Troha), je bila organiziranost društva, sonacija nerešenih vprašanj, urejanje prostorov in primerne delavnice.

Veliko pozornost so posvečali pridobivanju novih članov. Leta 1965 jih je bilo 53. Številčno stanje se je pozneje nekajkrat povečalo. Seveda ni šlo vse kot po maslu. Bilo je veliko različnih videnj, tako glede primernih organizacijskih oblik, o tem ali in koliko društvo posega v gospodarske dejavnosti itd. Leta 1964 so se pojavile rdeče številke. Leta 1965 je AMZ Slovenije določila enotno članarino, takrat so se tudi bolj aktivno začeli ukvarjati s poučevanjem novih kandidatov za voznike motornih vozil. Pet let pozneje že beležijo povečano članstvo (262) in društvo se uvrsti med srednje velika društva v Sloveniji.

Venomer so iskali najboljše načine za rešitev prostorske stiske.

28. junija 1974 so sklenili najemno pogodbo s takratnim lastnikom strunjanskega avtokampa. S poroštvenim jamstvom portoroške Igralnice so avtokamp v katerem še danes delujejo, pozneje tudi odkupili.

Aktivno se vključujejo v društveno in politično življenje na vseh ravneh, organizirali so niz društvenih aktivnosti, izlete, piknike, tekmovanja.

Avtošola Piran, ki deluje v okviru AMD Piran, razpolaga sedaj z zadostnim številom vozil in inštruktorjev za šolanje.

Pomembno finančno postavko društva predstavljajo tudi dejavnosti avtokampa v Strunjanu, v katerem je 150 prostorov za prikolice ali šotore z zmogljivostmi za 350 gostov.

Dejavnost

- Članstvo AMD
- Turistične storitve
- Avto šola
- Avto-moto šport
- Avtokamp Strunjan
- Mehanična delavnica

Organi društva

- Občni zbor
- Skupščina
- Izvršni odbor
- Nadzorni odbor
- Svet društva

Izvršni odbor društva

Stojan Troha - tajnik
Mira Zolar
Hinko Gregorc - predsednik
Ciril Voglar
Ivan Furlan
Meri Colja
Dragica Zakinja
Silvo Peroša
Jože Rojc

Nadzorni odbor

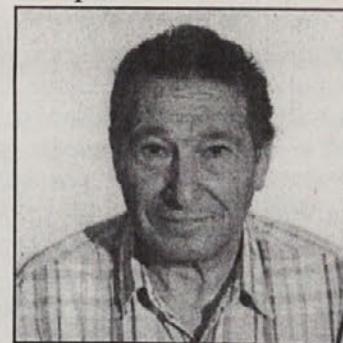
Marjetka Česnik
Feliks Jereb
Alojz Smrekar

Zdravko Klasek
predsednik društva

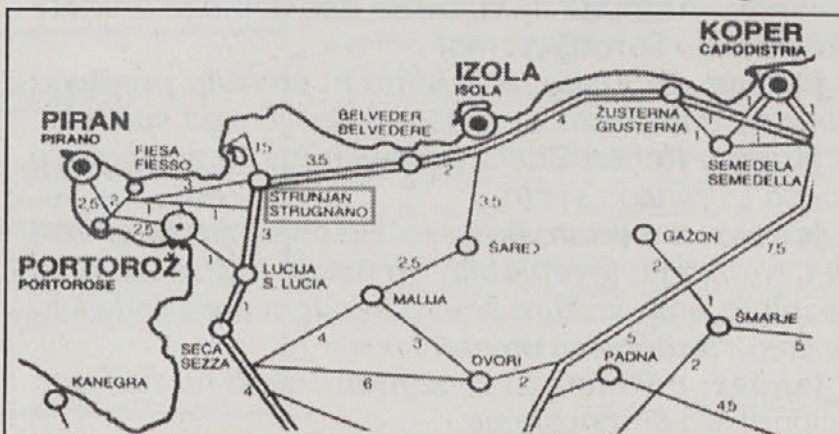
Hinko Gregorc
predsednik I.O.

Vinko Barrile
predsednik sveta društva

Marjetka Česnik
predsednica nadzornega odbora

Pet vprašanj za dr. Dimitrija Rupla

...nadaljevanje s prve strani

- Kaj bi Vi naredili, da bi se vsi, ki prihajate k nam, čim bolj počutili in se spet in spet radi vračali?

Zavedam se, da je slovenska obala pičila in da vsega tega kar bi si želeli na njej fizično ni mogoče narediti. Sicer pa mislim, da je velika sramota za Portorož propadanje hotela Palace, za prelepi Strunjan pa njegove možnosti sploh niso izkoriščene in da je marsikje veliko umazanije. Sicer pa lahko na naši obali, posebej pa še kak kilometer v notranjost vsak, ki to želi, najde čudovite koticke.

- Kaj se Vam zdijo najpomembnejši elementi vizije razvoja občine, še posebej zdaj, ko je tudi vse več naših državljanov, ki so prej imeli svoja počitniška domovanja v južnejšem delu Jadrana, z interesom obrnjenih na kratek del slovenske obale?

Slovensko obalo je treba skrbno negovati in predstavljam si, da bi v celoti lahko postala rajski vrt. To seveda ni zastoj in za ustvaritev takega vrta so potrebni investitorji in petični gostje. Jaz naše obale ne bi razprodajal.

- Vprašaj nad dokončno morsko mejo med Slovenijo in Hrvaško vzbuja med našimi občani tudi zaskrbljenost. Kako naj se bi in pričakujete, da se bo, razpletala ta aktualna zadeva?

V zvezi z morsko mejo med Slovenijo in Hrvaško je, če prav razumem, povsod dozorelo spoznanje, da je Piranski zaliv v celoti slovenski. To je minimum glede katerega ne more biti omahovanja in za katerega so Slovenci pripravljeni iti zelo daleč. Res pa je, da nimamo pravega osebjja, ki bi znalo praktično izpeljati takšno politiko in da so naši zastopniki pri pogajanju s Hrvati medli in nedomiseln.

pogovarjal se je: Gustav Guzej

Pobuda, ki jo velja podpreti

Zadnje čase je pri nas vse več pobud, da bi čim bolj razvili gojenje oljk in predelovanje oljčnega olja. Razen prehrabnih vrednosti ima oljčno olje tudi mnoge zdravilne lastnosti. S tem se ukvarjajo strokovnjaki. Med njimi je tudi dr. Ludvik Čepar, internist, ki je tudi sam pridelovalec olja, predvsem pa raziskovalec zdravilnih učinkov oljčnega olja na srčno-žilni sistem.

Dr. Ludvik Čepar je dal piranski občinski skupščini zanimivo pobudo, ki bi jo res veljalo podpreti. Predlaga namreč, da naj bi pridelovalcem oljk na ustreznih površinah dovolili postaviti minimalne objekte, ki so potrebni za kmetijsko mehanizacijo in spravo ter skladiščenje olja. Ker je že zdaj nekaj oljčnih nasadov večjega kompleksa, bi taka ureditev omogočila, da bi se začelo širše razvijati oljkarstvo. S tem bi se bolj zavarovala avtohtona vegetacija tega območja, razvili pa bi lahko dejavnost tudi gospodarskega pomena. Društvo oljkarjev je že doseglo, da je zdaj mogoče dobiti pristno, deviško olje, ki pa bi lahko postalo za zdravilno prehrano zelo iskano prodajno blago.

Mesečna kronika

7.januar: po lucijski dvopasovnici je stekel promet v obe smeri in s tem je bila odpravljena dolgoletna prometna ovira.

8.januar: dr. Ana Hoyer z Medobčinskega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine je doktorirala s temo o Tartinijevi hiši.

13.januar: občinska skupščina ni potrdila predloga Roberta Časarja za člane novega izvršnega sveta.

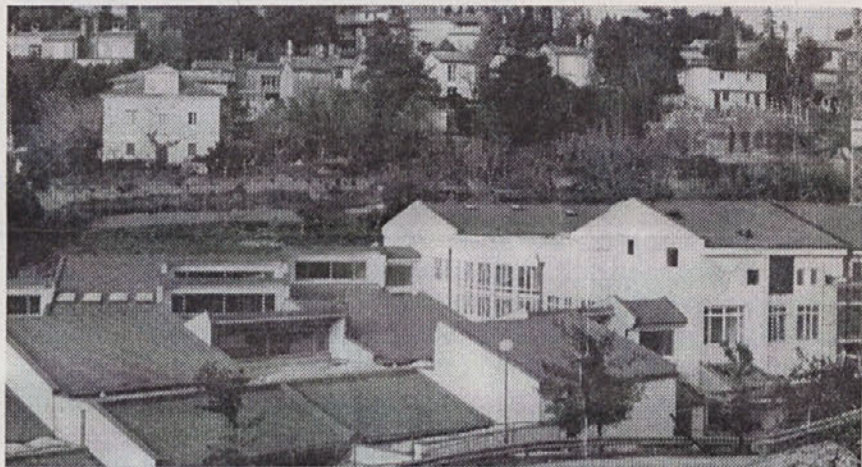
16.januar: Robert Časar je vrnil mandat za sestavo novega izvršnega sveta.

18.januar: v portoroškem zalivu so se začeli zbirati cipiji. Najbrž jih je privabila hrvaška ribiška ladja, ki je zaplula proti sredini zaliva in s tem seveda kršila slovenski teritorialni prostor.

27.januar: v Portorožu so zaman čakali na ruskega nacionalista Žirinovskega.

Odkar so v lucijskem marketu Trgovsko-gostinskega podjetja M-DEGRO, odprli prenovljeno, večjo in lepšo, samopostrežno trgovino, so začeli prodajati tudi kruh, ki ga spečejo v mini pekarni kar v marketu. Ponujajo devet vrst kruha in še toplega prodajo kupcem. Dnevno prodajo okoli 1000 štruc in zadovoljni ugotavljajo, da se jim je prodaja precej povečala. Lucijčani bomo, če vemo kako je bilo nekoč, postali celo malce razvajeni. V Luciji v kratkem pričakujemo še eno pekarno.

Zeleni gaj - pravi raj

Učenki 6.a razreda nove osnovne šole Ciril Kosmač v Zelenem gaju v Piranu, Ana Papež in Marina Benko iz Pirana, z nasmeškom izražata njuno zadovoljstvo. Pravita, da se tu dobro počutita in pridno učita v lepi osnovni šoli. Nekoliko je treba še urediti okolico in vse bo O.K.. Prej sta obiskovala staro OŠ v bolniški ulici, kjer sedaj domuje nova gimnazija.

IZ KNJIGE MODROSTI

**Iz
puhle
besedne
setve
ne
bo
bogate
žetve.**

primorski utrip

Ustanovitelj in izdajatelj

informa

Tržno komuniciranje in informiranje
Portorož, Tel. & Fax.: 066/70-185
Opr. prig. št. 40-4/93 Rep. uprava za javne prihodke
izpostava Piran / Franc Krajnc s.p.
ŽR št.: 51400-620-63-05-1202111-6502/85 SB
Koper, PE Piran
Glavni in odgovorni urednik: Gustav Guzej /
Uredništvo: 066/74-005
Časopisni svet: dr. Ljilj Jakomin (predsednik),
dr. Mirana Malec, Stefano Lusa, Janez Deregi, Nino
Spinelli
Elektronska obdelava in prelom: Grafit Line Izola
d.o.o. / Tisk: Tiskarna VEK Koper
List izhaja mesečno, cena za izvod 50 Sit.
Po mnenju Urada vlade za informiranje št.
4/3-12-889/93-23/288 je časnik Primorski utrip
produkt informativnega značaja iz 13. točke tar. št.
3 tarife prometnega davka, po kateri se plačuje
davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.